יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

היינט 10 ווירטשען (ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריע — זייט 8 און 9.)

NAJER FOLKSBLAT פרייז 15 גראשען

נייער פאלקסבלאט

№ 211 | Łódź, Niedziela, 10 września 1933 r. | עלפטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, י"ט אלול תרצ"ג | № 211

Adres Redakcji i Administracji: **Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.** — 224-71 .טעל ,21 אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער

קאמוניקאט! מיר מעלדען, אז נישט קוקענדיג אויף דער ווארנונג, וועלכע איז פערעפענטליכט געווארען אין דער היגער פרעסע דעם 21/6 און 6/9 1933 דורכן פראפ. לעהרער-פעראיין, האבען די אונ-טענאויסגערעכענטע פערזאנען ווייטער געארבייט אין דער באַ-קאַטירטער פאלקס-שול, וועלכע איז ענטשטאנען אויפן ארט פון די נידריגע קלאסען ביי דער באיקאטירטער מענער-גימנאזיע פון דער געז. צו פערשפרייטען טעכנ. בילדונג און וויסענשאפט צווישען יודען" אין לאדז, פאמארסקא 46-48 (אַ.נ. „שווייצערס" גימנאַזיע). 1. פרל. ב. אורבאך, 2. ב. בראון, 3. פרל. ר. גאַ-לובאָוויטש, 4. מ. גלאַסס, 5. ישראל אלטמער, 6. פרל. שאַמאַן, 7. טעללער. די אויבענדערמאַנטע פערזאנען האבען גענומען אויף זיך די ראָל פון שטרייקברעכער, ברעכענדיג דערמיט די פראַ-פעסיאָנעלע סאָלידאַריטעט. 4793

פראפעסיאנעלער לעהרער-פעראיין פון יודישע מיטעל-שולען אין פוילען. הויפט-פערוואַלטונג.

קינדער-היים

אויפ'ן נאמען „בראָניסלאוו גראָסער"

לאנעווניצקא 25.

עס זענען פארהאנען **נאך איניגע פרייע פלעצער** פאר קינדער פון 4 ביז 6 יאהר. 4786

איינשרייבען קען מען יעדען טאג פון 2 ביז 3 נאכם.

Pracownia Gorsetów
ANNA PILGER, Łódź
Zawadzka 21, tel. 137-27

דערמיט האב איך דעם כבוד בעקאנט צו מאכען דער ג. קונדשאפט, אז נאך מיין צוריקקומען איז מיין אטעליר פערזעהען מיט די **נייעסטע** מאדעלען פון

פאסקעס און ביוסטהאלטערס.

די פרייזען זענען בעדייטענד פערקלענערט.

דאס בעוואוסטע שיך-מאגאזין
A. Ogórek
ZAWADZKA 11

טיילט מיט דער ג' קונדשאפט, אז דאס געשעפט איז איבערגעטראגן

אין זעלבען הויז ZAWADZKA 11

אין ערשטען לאקאל רעכטס, דאס הייסט פון דער פיעטריקאווער גאס צו

און עמפפעהלט צום הערבסט-סעזאן א רייכען אויסוואהל פון די נייעסטע קרעאציעס **לוקסוס-שיך.**

7-קלאסיגע שולע און פרעבעל-שולע
קאצענעלזאן-נאחומאוו

פאמארסקא 20 (צווייטער דורכגאנג סאלנא 4) — טעל. 01-177

איינשרייבונגען פון נייע שילער ווערען אנגענומען אין אלע קלאסען, ווי אויך פאר ענטוויקלטע קינדער פון 5 יאהר אין A° (פארבערייטונגס-קלאס).

אין פרעבעל-שולע ווערען אנגענומען קינדער פון 3 יאהר אן.

ביי דער שולע עקזיסטירט א נאכמיטאג-מנוחה-שולע פאר אונבעמיטעלטע אדער פיזיש-שוואכע קינדער.

אונטעריכטס-שפראך אין שולע, ווי אויך אין פרעבעל-שולע — **פויליש.**

די העברעאישע שפראך און די למודי-קודש זענען געשטעלט אויף דער העכ-סטער מדרגה. די מאמאליטעטן מיט דער שול-מאכט ערלעדיגט די קאנצעלאריע.

די למודים האבען זיך שוין אנגעהויבען.

דער לאקאל פון שולע איז פערגרעסערט. איינשרייבונגען פון 10 פריה ביז 2 נ"מ.

אכטונג! דער שול-פראגראם איז צוגעפאסט צום נייעם געזעץ פאר דער ארגאניזאציע פון גאנצען שול-וועזען. נאכ'ן ענדיגען פון 7 אָדזשיאלען טרעטען די שילער אריין אין א האנדעלס- אדער פאך-שולע, און נאך 6 אָדזשיאלעס אין גימנאזיום. די פרייזען פון שכר-למוד זענען בעדייטענד פערקלענערט.

אנאנסען

— אי —

נייעם פאלקסבלאט האבען דעם גרעסטען ערפאלג.

מזל-טוב!

צו דער פערלאבונג פון אונזער פריינד ה'

הארי פאכער
מיט פרל.
אדעלא יורקאווסקא

ווינשען א גליקליכע צוקונפט און זאל אייער לעבענס-וועג מיט בלומען בעזייט זיין.

נח ווייסבארט
אברהם קרומהאלץ
רחל לעווין
שלמה דזיערוויענסקי
ליובא דאווידאוויטש

צו דער פערלאבונג פון אונזער פריינד און קוזינקע

פרל. אדעלא יורקאווסקא
מיט ה' הארי פאכער

ווינשען מיר זיי א הערצליכען מזל-טוב און א גליקליכע ציקונפט

מענדעל וויינשטיין און פרוי

צו דער פערלאבונג פון אונזער ברודער און שוואגער

הארי פאכער
מיט פרל.
אדעלא יורקאווסקא

ווינשען פיל גליק און צופרידענהייט

אברהם גליקסמאן
און פרוי

Dr.
J. HERSZFINKIEL
8a זשעלאזנא
טעל. 87-111
צוריקגעקעהרט

וויכטיג פאר דער ארימער לאדזער בעפעלקערונג

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז ס'איז ערעפענט געווארען דאס

אמבולאטאריום

ביים פעראיין „מלבוש ערומים"

שעניעוויטשא 3/5,

וואו ס'ווערט ערטיילט מעדיצינישע הילף אויפ'ן ארט פון 9 פריה ביז 7 אוו. שיקט אויך ארויס דאקטוירים-ספעציאליסטן **מיט וויזיטען אהיים**

נעהמט אויך אן געבורטען און אלע ארט אנאליזען. מינימאלע אָפּצאָה-לונגען. די פערוואלטונג.

הרב ר' זעליג רויזענשטיין

וואס האט געוואוינט פולנאצנע 4 האט זיין בית-דין-שטוב 6 פולנאצנא 6 2-טער הויף דורכגאנג נאוואמיעסקא 19 לינקס 11 שטאק. ערלעדיגט צו יעדער צייט אלער ארט רבנישע אנגעלעגנהייטען.

פאר

גאלד, ביזשוטעריע

און לאמבארד-קוויטעם צאהלט די העכסטע פרייזען

איזידאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7.

נאך לאנגע שווערע ליידען איז געשטארבען מיין ליבע פרוי, אונזער טייערע און אונפערגעסליכע מוטער, שוויגערמוטער, גראָס-מוטער, שוועסטער, שוועגערין און מומע

נ"ע חי' צערל אשת ר' אשר הלוי
זיגאר

אין עלטער פון 72 יאהר.

די לויה קומט פאר היינט, זונטאג, ד. 10 סעפטעמבער 1933, 12 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז קילינסקיעגא 47, וועגען וואס עס טיילט מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע פאמיליע.

הזכרה.

היינט, זונטאג, ד. 10. סעפטעמבער 1933, 1 בייטאג קומט פאר אויפ'ן בית-החיים א הזכרה און די ענטהילונג פון דער מצבה פון אונזער אונפערגעסליכען

ח"ס מענדל קאטשמארעק ז"ל

אלע קרובים, פריינט און בעקאנטע ווערען געבעטען צו קומען.

פרוי און זוהן.

אונזער געעהרטען פערוואלטונגס-מיטגליד

ה' משה בראנאווסקי

צוליב דעם טויט פון זיין מוטער

דבורה נ"ע

דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען בייליד מיט די טראדיציאנעלע ברכה המקום ינחם אותו בתשא"צ וירושלים.

די פערוואלטונג און דירעקציע פון צענטראלען סוחרים- און פאבריקאנטען-פערבאנד אויף לאדזער וואיעוואדזטווע אין לאדז (פעטריקאווער 10)

הזכרה.

היינט, זונטאג, דעם 10 סעפטעמבער 1933. 12 א זיי-גער בייטאג קומט פאר אויפ'ן בית-החיים א הזכרה און די ענטהילונג פון דער מצבה פון אונזער אונפערגעסליכען

ר' אברהם מענדעל ז"ל
ווינטרויב

אלע קרובים, פריינד און בעקאנטע ווערען געבעטען צו קומען.

די פאמיליע.

געשלאסן די יודישע וועלט-קאנפערענץ אין גענף

בעשלאסען רופען דעם יודישען וועלט-קאנגרעס און פראקלאמירען דעם יודישען וועלט-באיקאט געגען היטלער-דייטשלאנד

יודישער וועלט-קאנגרעס אין מערץ 1934

גענף (יט"א) היינט ביטאג איז געשלאסען געווארען די יודישע וועלט-קאנפערענץ.

די קאנפערענץ האט אנגענומען א גאנצע רייהע רעזאלוציעס צ. אנד. א רעזאלוציע וועגען דער נויטווענדיגקייט צו פיהרען דעם אנטי-דייטשען באיקאט אלס אפוועהר-מיטעל אין דעם קאמף, וועלכער איז דעם יודישען פאלק אנגעווארפען געווארען דורך דעם היטלער-רעזשים.

ווייטער האט די וועלט-קאנפערענץ אנגענומען פאלגענדע רעזאלוציעס:

עס ווערט אפעלירט צום פעלקער-בונד אנצונעמען רעגולירונגס-מיטלען, וואס זאלען ערמעגליכען די לעזונג פון דעם פראבלעם פון די יודישע פליטים פון דייטשלאנד אויפ'ן אינטערנאציאנאלען וועג, בעזונדערס מיט דער הילף פון אינטערנאציאנאלען ארבייטסאמט ביים פעלקערבונד.

עס ווערט אפעלירט צום פעלקערבונד אנצונעמען אינטערנאציאנאלע רעגולירונגס-מיטלען, וואס זאלען שאפען שוץ פאר די דייטשע יודען, וועלכע האבען פערלוירען זייער בירגער-שאפט.

די מאנדאטאר-מאכט פון ארץ-ישראל ווערט געבעטען צו ערמעגליכען א פרייע אימיגראציע קיין א"י, וואס זאל, אלס איינער פון די לעזונגס-וועגען פון דער יודישער קאטאסטראפע אין דייטשלאנד, געבען די מעגליכקייט צעהנדליגער טויזענדער דייטשע יודען צו שאפען זיך א לעבענס-עקזיסטענץ אין ארץ-ישראל.

די יודישע וועלט-קאנפערענץ ערווארט, אז דעם פעלקערבונד, אלס העכסטע אינסטאנץ פון די ארגאניזירטע ציוויליזירטע פעלקער — טריי דעם גייסט פון זיינע שטאטוטען — וועט זיך מאכען אלס זיין אויפגאבע צו העלפען די יודען צוריקצושטעלען זייערע רעכט אין דייטשלאנד. די קאנפערענץ ערווארט, אז דער פעלקערבונד וועט אין דער אויספיהרונג פון דער דאזיגער אויפגאבע ארויסטרעטען אזוי טעטיג און ענערגיש, ווי עס פאדערט עס דער ערנסט פון דער לאגע. די קאנפערענץ ערווארט, אז דער פעלקערבונד וועט אויפנעהמען אן אפיציעלע און ווירקזאמע אינטערווענץ לטובת דער בעסערונג פון דער לאגע פון יודען אין דייטשלאנד.

די יודישע וועלט-קאנפערענץ האפט, אז דער פעלקערבונד וועט אויך איבערנעהמען די הילפס-פערזארגונג פון די שטאטסלאז-געווארענע דייטשע יודען פאר זייער איינארדנונג לויט די זעלבע ליניען פון דער פעלקערבונד-אקציע לטובת די גריכישע פליטים פון ארמעניען.

די וועלט-קאנפערענץ שטרייכט אונטער די נויטווענדיגקייט צו קאארדינירען די יודישע הילפס-טעטיגקייט אויף דער גאנצער וועלט לטובת די יודישע פליטים פון דייטשלאנד.

די קאנפערענץ בעשליסט צו רופען דעם יודישען וועלט-קאנגרעס.

ביז ער וועט זיך צונויפקומען דער יודישער וועלט-קאנגרעס זאל די פאליטישע טעטיגקייט לטובת די דייטשע יודען אנגעפיהרט ווערען דורכ'ן קאמיטעט פון יודישע דעלעגאציעס אין פאריז. דער פאריזער קאמיטעט ווערט צו דעם צוועק פערברייטערט דורך נייע 6, דורך דער וועלט-קאנפערענץ געוועהלטע מיטגלידער.

מיטגלידער, וועלכע די קאנפערענץ האט געוועהלט: אדוו. לעאן בערנהיים, פ. קארקאס (פאריז), ד"ר באר-לאס (פאריז), ד"ר נחום גאלדמאן, יצחק ביידיטש, ד"ר נתן פיינבערג (גענף), ד"ר ווישניאק (פאריז), ד"ר וויקטאר יאקאבסאן (פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע) און ד"ר פישער (פאריז).

חוץ דעם וועלען צום קאמיטעט פון יודישע דעלעגאציעס קאאפטירט ווערען ווייטערע 6 מיטגלידער. צו איין פארשטעהער פון יעדען פון די גרויסע יודישע קבוצים, דערונטער אויך פון פוילען.

ווייטער איז בעשלאסען געווארען, אז דאס צענטראל-ביורא פאר די ענינים פון יודישען וועלט-קאנגרעס האט זיין זיץ-ארט אין גענף, חוץ דעם וועלען געעפענט צוויי אפטיילונגען פון צענטראל-ביורא — איינע אין פאריז און די צווייטע אין ווארשא. דער יודיש-אמעריקאנער קאנגרעס וועט רעפרעזענטירען אין ניו-יארק דאס געגפער צענטראל ביורא.

ד"ר סטיפען וויז האט אין זיין שלוס-רעדע ערקלערט, אז דער באיקאט-בעשלוס דארף נישט בעטראכט ווערען אלס מלחמה-ערקלערונג פון די יודען געגען דייטשלאנד, נאר בלויז אלס נאטירליכע זעלבסטפערטיידיגונגס-אקציע פון יודישען פאלק.

זעקס חדשים צייט, זאגט ד"ר וויז, האבען מיר געווארט און געהאפט, אז די היטלער-רעגירונג וועט ענדערען איהר קורס לגבי יודען. ליידער איז אונזער האפנונג געבליבען נישט-ערפילט. און מיר האבען זיך איבערגעצייגט, אז מיר האבען נישט קיין אנדער ברירה: מיר מוזען זיך וועהרען און פערטיידיגען. דער באיקאט וועלען היטלער-דייטשלאנד וועלכען מיר פראקלאמירען, איז אויך דער אויסדרוק פון דעם דאזיגען נויטווענדיגען אפוועהר.

ד"ר וויז האט אין זיין שלוס-רעדע זיך ווידער אמאל אפגעשטעלט אויף דעם אז. גער. פאמעראנצען אפמאך מיט דייטשלאנד און איהם אין זעהר שארפע ווערטער אנגעגריפען.

יעדער יוד — האט ד"ר וויז אויסגערופען — אלץ איינס, אין א"י אדער אין אנדערע לענדער, וואס וועט זיך אונטערשטעהן צו האבען וועלכע עס איז געשעפטליכע בעציהונגען מיט דעם לאנד פון היטלער-רעזשים, מוז דורך אונז פונקט אזוי באיקאטירט ווערען, ווי מיר באיקאטירען דייטשלאנד.

די לעצטע ווערטער פון ד"ר סטיפען וויז זענען געווען געצאגט אויפ'ן אדרעס פון פארשטעהער פון „פעלקישען בעאבאכטער", וועלכער איז די גאנצע צייט פון דער קאנפערענץ געזעסען אין דער פרעסע-לאשע און זיך צוגעהערט צו די בעראטונגען. ד"ר וויז האט געזאגט:

ווען איך וואלט געזעסען אויף דעם נירענבערגער פארטיי-צוזאמענפאהר פון די נאציאנאל-סאציאליסטען, וואלט מען מיך זיכער צוריסען אויף שטיקער. דער פארשטעהער פון „פעלקישען בעאבאכטער" האט אבער געזעסען זיין פולשטענדיג רוהיג. איהם האט קיין שום בייז נישט פאסירט און קיין בייז וועט איהם אויך איצט נישט געשעהען. פון זיין צייטונג וואלטען מיר אבער וועלען בלויז איין זאך: זי זאל בעריכטען די ווירקליכקייט און נישט שרייבען קיין ליגענס.

די שלוס-רעדע פון ד"ר סטיפען וויז האט איבערגעלאזען א זעהר שטארקען איינדרוק

שארפע רעדע פון לעא מאצקין געגען דעם טראנספער-אבמאך מיט דייטשלאנד

גענף (יט"א) לעא מאצקין האט געהאלטען דאהר א שטארקע און איינדרוקספולע רעדע, אין וועלכער עס האט אין ביטערע ווערטער קריטיקירט דעם טראנספער-אפמאך מיט דייטשלאנד.

דער 3-מיליאן-אפמאך, האט לעא מאצקין אויס געפיהרט, איז א טעות, וועלכער מוז פערבעסערט ווערען.

אין דער פאליטישער קאמיסיע פון ציוניסטישען קאנגרעס האט מען געקענט הערען ריכטיגע מאטיוען, וואס האבען דעם געשלאסענעם אפמאך בערעכטיגט אלס איינע פון די פארמען ארויסצוראטעווען יודיש פערמעגען פון דייטשלאנד.

דאס יודישע פאלק האט אבער דעם דאזיגען אפמאך אויפגענומען אלס א ברוך פון דער באיקאט-בעוועגונג געגען היטלער-דייטשלאנד און די שטים פון פאלק איז די ריכטיגע, ער, מאצקין, פערזענליך, איז געגען דעם דאזיגען אפמאך.

וואס שייך דעם צווייטען, אז. גער. פאמעראנצען-אפמאך, האלט ה' מאצקין, אז עס איז נישטא וועגען איהם וואס צו רעדען, ווייל דער דאזיגער אפמאך איז נישט געשלאסען געווארען.

דער ציוניסטישער קאנגרעס — ערקלערט לעא מאצקין — איז געווען א טראגישער קאנגרעס, א שטעלונג צו איהם מעגען אבער אננעהמען בלויז ציוניסטען, אבער נישט די יודישע וועלט-קאנפערענץ, וועלכע איז הערצו נישט קאמפעטענט.

איך האב מיט זיך געקעמפט חדשים-לאנג — זאגט דער רעדנער — ביז איך בין געקומען צו דער איבערצייגונג, אז מיר האבען נישט קיין אנדער וועג צו בעקעמפען די היטלער-רשעות ווי דווקא דעם וועג פון ווירטשאפטליכען באיקאט. אין דעם מאמענט ווען מיר ווייסען, אז דער שונא וויל אונז פערניכטען, מוזען מיר איינזעהען, אז געגען דעם דאזיגען ווילען קענען מיר נישט קעמפען בלויז מיט עטישע מיטלען און מאראלישע אפעלען צו דער וועלט און איהר יושר. דער איינציגער ווירקזאמער מיטעל, וועלכען מיר האבען אין אונזער תפיסה, איז — באיקאט, און דעם דאזיגען מיטעל טארען מיר נישט ארויסלאזען.

דאס הייסט נישט, גיט צו לעא מאצקין, אז מיר דארפען זיך אפזאגען פון אלע אנדערע קאמפס מיטלען. מיט דער גאנצער ענערגיע מוזען מיר ווייטער בעשטעהן אויף אונזער פאדערונג, אז דער פעלקער-בונד זאל זיך פאר אונז איינשטעלען און אונז בעשיצען פאר דעם שונא. מיט דער גאנצער ענטשלאסענקייט מוזען מיר ווייטער ארבייטען אין דער ריכטונג פון אויסווירקען אן אינטערווענץ פון פעלקערבונד פאר אונזער זאך.

לעא מאצקין ווארענט דייטשלאנד, אז די דייטשע מיליאנען-מינדערהייטען קענען נאך אמאל פארטיען דאס זעלבע, וואס דאס דריטע רייך האט אפ געטון לגבי יודען.

סענסאציאנעלע דעפעשע פון פראנצויזישען אנטיסעמיט פראנסוא קאטי צו דער יודישער וועלט-קאנפערענץ

דער פערפומען-פאבריקאנט זאגט זיך אפ פון אנטיסעמיטיזם

גענף, 8 (יט"א) דער יט"א-קארעספאנדענט דערוויסט זיך, אז דער בעקאנטער פראנצויזישער פערפומען-פאבריקאנט און פיהרער פון דער אנטי-סעמיטישער בעוועגונג אין פראנקרייך פראנסוא קאטי (ארויסגעבער פון „פיגארא" און „לאמי די פעפל") האט צוגעשיקט דער יודישער קהלה אין גענף א זעהר לאנגע דעפעשע מיט דער ביטע, פארצושטעלען זי דער יודישער וועלט-קאנפערענץ.

אין דער דאזיגער דעפעשע וועלכע האט ארויס גערופען אין איינציגע פערטרויטע קרייזען א גרויסע סענסאציע, ערקלערט פראנסוא קאטי, אז ער ציהט זיך צוריק פון זיין אנטיסעמיטישער שטעלונג.

די דעפעשע דערמאהנט זעהר שטארק די בעקאנטע ערקלערונג, וואס הענרי פארד האט גע האט געמאכט אין 1925 און אין וועלכער ער האט זיך געהאט צוריקגעצויגען פון זיין אנטיסעמיטישער פראפאגאנדע.

דער טעקסט פון קאטיס דעפעשע ווערט דער ווייל געהאלטען בסוד, און וועט וואהרשיינליך נישט פארגעלעזען ווערען אויף דער יודישער וועלט-קאנפערענץ. אלענפאלס זענען ארום דער פראגע ענטשטאנען הילוקי-דעות.

איינציגע פראנצויזישע דעלעגאטען אויף דער קאנפערענץ זענען פאר אפהאלטען דערווייל די פערעפענטליכונג פון קאטיס לאנגע חרטה-דעפעשע. עס ווערט אנגעוויזען, אז פראנסוא קאטיס געשעפטען געהען לעצטענס זעהר שלעכט און דעריבער האט ער בעשלאסען ארויסצוגעבען די צוריקצוג-ערקלערונג. האפענדיג דערמיט צו פערבעסערען זיין פערזאנליכע לאגע.

רעוומאטישע שמערצען

אין די געלענקען און גלידער, נעווראלגיע און קאפשמערצען שטילען און בעזייטיגען מיט ערפאלג טאגאל טאבלעטקעס. טאגאל דערלאזט נישט דאס אנזאמלען זיך פון הארנזויער און איז עוקר מן השורש דידאזיגע ליידען. טאגאל האט נישט קיין שום שעדליכע נעבענווירקונג אויפן ארגאניזם. מען מוז אבער גוט אויפפאסען אויף די אריגינאלע, נישט באשעדיגטע פערפאקונג. צו באקומען אין אלע אפטייקען.

פארד געגען רוזוועלט'ן

ניו-יארק, 9 (ספ. טעל.)

די אמעריקאנישע רעגירונג איז דעצידירט אנצונעהמען די שארפסטע מיטלען, כדי צו צווינגען פארדן אנצונעהמען דעם ארביימער קאדעקס פאר דער אויטא-אינדוסטרי.

גען. דזשאנסאן האט ערקלעהרט פאר דער פרעסע, אז די רעגירונג וועט איהרס אויספיהרען.

פויליש-סאוויעטיש-רומענישע אונטערהאנדלונגען

זאלען פארקומען אין זאלעשטשיקי

לאנדאן, 9 (ספ. טעל.)

דער בערלינער קארעספאנדענט פון „דיילי עקספרעס" גיט איבער א סענסאציאנעלע ידיעה וועגען אונטערהאנדלונגען צווישען פוילען, רומעניען און סאוויעט-רוסלאנד, וועלכע דארפען אין די נאהענטסטע טעג פארקומען אין זאלעשטשיקי.

קיין זאלעשטשיקי זאלען קומען: דער רומענישער פרעמיער וואידא-וואיעוואד, א בעפולמעכטיגטער פון דער סאוויעטישער רעגירונג און דער אויסערן-מיניסטער בעק.

די בערלינער פאליטישע ספערען גיבען צו וויסען, אז ס'האנדעלט זיך וועגען שליסען א מיליטערישען אפמאך, וואס איז געריכטעט געגען דייטשלאנד.

4 לופט-פליהער דערהרג'עט געווארען

שרעקליכע פליה-קאטאסטראפע הינטער קעלץ

קיעלץ, 9 (טעלעפאניש).

ביי יענדזשעיעוו, הינטער קיעלץ איז פארגעקומען א שרעקליכע פליה-קאטאסטראפע. 2 עראפלאגען האבען זיך צוזאמענגעשטויסען, ביי'ט אט־א פלאגען זענען אראפגעפאלען און זענען אינגאנצען צושמעטערט געווארען. 4 פליהער פון די צוויי עראפלאנען זענען געבליבען טויט אויפ'ן ארט.

יודישער וועלט-קאנגרעס וועט זיך צונויפקומען אין מערץ 1934

שלוס-רעדע פון ד"ר סטיפען וויז

וואס דארף וויסען דער „פעלקישער בעאבאכטער"

גענף 8 (יט"א) אויף דער היינטיגער שלוס-זיצונג פון דער יודישער וועלט-קאנפערענץ איז בעשלאסען געווארען, אז דער יודישער וועלט-קאנגרעס זאל זיך צונויפקומען אין מערץ 1934.

די וואהלען צום קאנגרעס זאלען דורכגעפיהרט ווערען אין אלע לענדער פון דער וועלט אויף דעמאקראטישע יסודות.

די וואהלען דארפען דורכגעפיהרט ווערען נישט שפעטער ווי ביז יאנואר 1934.

ביז דער קאנגרעס וועט אנהויבען פונקציאנירען און וועהלען זיינע ארגאנען זאל דער קאמף פאר די יודישע רעכט געפיהרט ווערען דורך דעם קאמיטעט פון יודישע דעלעגאציעס אין פאריז, וועלכער ווערט פערברייטערט דורך פאלגענדע 9

יודיש טעאטער אין „פילהארמאניע" דיר.: ד. צעלמייסטער.

— היינט פארלעצטע געזעגענונגס-פארשטעלונג —

היינט, זונטאג, 9 אויגוסט

נאר 1 מאל 9 אויגוסט

א גרויסער סורפריז! א מתנה פארן לאדזער טעאטער בעזוכער! כדי צו געבען דעם לאדזער טעאטער-עולם דעם גענוס פון יודיש-אריענטאלישע מוזיק, פרעזענטירט אונזער אמעריקאנער ליבער גאסט, דער גרויסער ארטיסט און זינגער

מיכאל מיכאלעסקא

צוזאמען מיט זיין פארטנערין, די איינציגע בערימטער זינגערין בעטי סימאנאוו

די גרויסע מוזיקאלישע אונשטערבליכע גאלדפאדען'ס אפערעטע אין 5 אקטען

שולמית

מיכאל מיכאלעסקא דער קעניג אין גאלדפאדען'ס אפערעטע אלס אבשלום.

בעטי סימאנאוו אלס די איינציג-בערעכטיגטע און אנערקענטע שולמית.

גרויסער באלעט - מזרח-טענץ אויסגעפיהרט דורך די ווארשאווער גירלס.

אונזער אנסאמבל (לויט א"ב): בייגעלמאן דוד, בעזמאן סאניע, באלבירסקי הערש גוטמאן קלמן, האמבורגער דוד. הערשקאוויטש שלמה, נייהויז וואלף, סטרוגאטש יוסף, פאדערמאן חנה, צווייליך ישעיה, קורץ אברהם, רובינא דארא, שליפקאוויטש אלא, בעזמאן רייקע. טעכנישע ליטונג: קלמן גוטמאן.

א פערגרעסערטער כאר און ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון ד. בייגעלמאן.

סעבנ. לייט.: ק. גוטמאן, סופלער: וו. נייהויז. בסס. פרייקארטען און הנחה-בילעטען דעם אוגוסט אונגילטיג

אורטייל אין קאברינער פראצעס

8 אנגעקלאגטע פערמשפט אויף אייביגע תפיסה

פראצעס פון רעגינא קאפלאן איז איבערגעגעבן געווארן א געווענליכען געריכט

קאברין, 9 (טעלעפאניש).

ביי א גוואלטיגער שפאנונג פערנעמט דער ריכטער-קאמפלעט דעם ריכטער-טיש. דער פארזיצער פון געריכט מעלדעט פאלגענדען אורטייל:

די פויערים ליסקעוויטש, ציטאל, טימאטשוק, מאטשיוק, קארלאוויטש, גוזשוק און מיקאלטשיוק ווערען אנערקענט פאר שולדיג אין פרובע אפצורייסען טיילען פון דער פוילישער טעריטאריע און ווערען פערמשפט אויף אייביגער תפיסה.

פויער באגדאנאוויטש ווערט אנערקענט פאר שולדיג אין הסכמה צו בעטייליגען זיך אין אנ'אקציע, וואס האט געהאט דעם צוועק אפצורייסען שטיקער פון דער פוילישער טעריטאריע און ווערט פערמשפט אויף אייביגער תפיסה.

דער פראצעס פון רעגינא קאפלאן ווערט אויסגעטיילט בעזונדער, ווייל עס איז נישט בעוויזען געווארן, אז זי זאל זיך האבען פאקטיש בעטייליגט אין אנ'אקציע, פון אפרייסען טיילען פון פוילען.

דער ענין רעגינא קאפלאן ווערט איבערגעטראגען צו אנ'איינפאכען געריכט.

געשטארבען דער קעניג פון איראק

מארד אדער זעלבסטמארד?

בערן, 9 (ספ. טעל.)

דער קעניג פון איראק פייזול איז פלוצלינג געשטארבען אויף א הארץ-שלאג. ער האט דא געוויילט צוליב קוראציע-צוועקען.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם קעניגס פלוצלינגען טויט האבען זיך פערשפרייט קלאנגען, אז דער קעניג איז בעגאנגען זעלבסטמארד אדער מ'האט איהם גאר ערמארדעט.

אין באגדאד איז שוין פארגעקומען די קאראנאציע פון א נייעם קעניג, וועלכע האט זיך א נאמען געגעבען גאזי דער ערשטער.

אויסלענדישע יודען אין א"י וועלען פערלירען וואהל-רעכט

ירושלים, 9 (יט"א טעלעגראפיש)

די ארץ-ישראל-רעגירונג פראיעקטירט ארויסצוגעבען א זעלבסטפערוואלטונגס-געזעץ, לויט וועלכען אויסלענדישע יודען פערלירען זייער וואהל-רעכט.

נחום סאקאלאוו ביים פרעזידענט מאסאריק

פיהרען א פריינדליכען געשפרעך

פראג, 9 (יט"א טעלעגראפיש)

נחום סאקאלאוו איז אויפגענומען געווארען פון טשעכאסלאוואקישען פרעזידענט מאסאריק, מיט וועלכען ער האט געהאט א פריינדליכען געשפרעך.

פאפיראסען און טאבאק-ארטיקלען

וועט מען קענען פערקויפען אהן קאנצעסיעס

ווארשא, 9 (טעלעפאניש)

א גרויסען רושם האט געמאכט אין די קרייזען פון סוחרים און קליינהענדלער די ידיעה, אז אינגיכען וועט ערשיינען א דעקרעט פון פרעמיערס, אז מען זאל פערקויפען פאפיראסען און אנדערע טאבאק-ארטיקלען אין יעדען געוועלב פראנק און פריי, אהן שום קאנצעסיעס, סיי אין הורט, סיי אין דעטייל. די רעגירונג האט זיך ענטשלאסען אויף דעם דאזיגען שריט, ווייל עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז דאס קאנצעסיעס-סיסטעם האט געפיהרט צו דער פערקלענערונג פון נוצען פאפיראסען. ווי נאר דער דעקרעט וועט ערשיינען, וועט יעדער סוחר קאנען פערקויפען אין זיין געוועלב פאפיראסען. דער דעקרעט וועט ערשיינען שוין אין דער נאהענטסטער צייט. גאר דאס פערקויפען פאפיראסען אין בודקעס און קיאסקען וועט ארונטערפאלען אונטער געוויסע בעגרענצונגען.

שפאנישער קאבינעט איז דעמיסיע

מאדריד, 9 (ספ. טעל.)

דער שפאנישער מיניסטארען-קאבינעט האט זיך היינט אנגעגעבען אין דעמיסיע.

ארגינעלער אויסצוג איז פערנאטירט אין אחי מאיר'ס נאטיץ-בוך

וויטערדיגער פערהער פון סטאווסקי, ראזענבלאט און אחי מאיר

יפו, 9 (יט"א טעלעגראפיש)

ס'איז פארגעקומען דער וויטערדיגער פערהער פון סטאווסקי, ראזענבלאט און אחי מאיר.

דער אינספעקטאר קאפער האט פארגעלייענט א רייהע אויסצוגען פון אחי מאירס נאטיץ-בוך. צווישען אנדערע איז פארגעלייענט געווארען אנ'אויסצוג, ווי ס'זאגט זיך, אז ס'וואלט געווען געווינשען, אז אין פוילען זאל מען אויסשעכטען א מיליאן יודען, דאן וואלטען די יודען בעגריפען, אז זיי לעבען אין געטא. דער אינספעקטאר האט אבער בעמערקט, אז דער דאזיגער זאץ איז געשריבען אין „גענזענפיסלעך", וואהרשיינליך האט אחי מאיר דאס געהערט פון אנדערע און דאס פערצייכענט.

דער פאליציי-אפיציר, שיף, האט אפגעגעבען אנ'ערקלערונג, אז ער האט אויף סטאווסקי'ס האנד בעמערקט א וואונד. וואס ער האט מסתמא בעקומען, ווען ער איז אריבערגעשפרונגען איבערן פארקאן פון מוסולמענישען שפיטאל, וואס געפונט זיך נעבען דעם ארט וואו ס'איז אויסגעפיהרט געווארען דער מארד איבער ארלאזאראוו'ן.

סטאווסקי האט פערלאנגט, ס'זאל אדורכגעפיהרט ווערען א לאקאלע וויזע.

דאס געריכט האט מסכים געווען צו סטאווסקי'ס פארשלאג, צוליב דעם איז דער פערהער איבערגעריסען געווארען.

קלאנג-קינא

CAPITOL

היינט פרעזענטירען מיר דעם גרויסען שלאגער

עקסטאז

אנהייב אין געוו. טעג 4.30 נאכמיטאג.
שבת און זונטאג—12.30 א זייגער בייטאג.

Dr. med.

Czarnożył

POWROCIŁ

AL. KOSCIUSZKI 69, tel. 224-94.

Godziny przyjęć od 9-10 i od 4-6 popoł.

טעאטער „פילהארמאניע" נארוטאוויטשא 20 דירעקציע: דוד צעלמייסטער.

פארלעצטע 2 געזעגנונגס-אויפטריטע
פון דעם קעניג פון דער יודישער אפערעטע

מיכאל מיכאלעסקא

און די פענאמענאלע זינגערין בעטי סימענאוו

היינט, זונטאג, 12 פרי לעצטער געזעגנונגס-פרימארגן

פרייזען פון 50 גר. ביז 1.70

דער לעצטער טאנץ

היינט, זונטאג, 9 אווענד נאר איין מאל די גאגנדערבארע היסטארישע אפערעטע פון א. גאלדפאדען

שולמית

מיט מ. מיכאלעסקא און בעטי סימאנאוו אין די הויפט-ראלען.

מארגן, מאנטאג, 9 אוונט גרויסער פייערליכער געזעגנונגס-אווענט

אנאנס! פרייטאג, ד. 15-טען ערשטער אויפטריט פון דער בער. יודיש-רומענישע קינסטלערין מערי גימפעל פרימים קומעז.

Dr. med.

Haltrecht

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעמט אן פון 8—1 מיטאג און פון 6—9 אוונט
זונטאג פון 10—1 בייטאג.

אלע ארט אנאליזען.

פאר ארבייטסלאזע לעטשניצע-פרייזן

Dr. med.

E. Reicher

ספעצ. פאר מענער-שוועכע, קינדערלאזיגקייט-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג

פאלודניאווא 28, טעל. 201-93

צוריקגעקעהרט.

נעמט אן פון 8—11 פריה און פון 5-8.
זונטאג און פייערטאג פון 9-1.

ספרים, טליתים

שול-ביכער,

שרייב-מאטעריאל, מחזורים, סליחות. 25 פראצ. ביליגער!

ווסכאדניא 34, פראנט-געשעפט

ווי אויך אמגאנג דורכ'ן טויער.

צו בעקומען אלע ארט ספרים און לעהרביכער, ספעציעלער אויסוואהל פון מחזורים. אויך מיט פוילישער איבערזעצונג ש"ס, חומשים, משניות, מדרשים, סדורים, טלתים, גארטלען, קאפלען, ציצית, מזוזות, שעהנע תפילין. צום נייעם שול-סעזאן פערקויף פון עלערליי שול-ביכער, אויך שרייב-מאטעריאל, אזוי אז דאס שול-יונגעל קען זיך אלעס איינקויפען אויף איין ארט און צו רעיעלע פרייזען. פאר שול-קינדער — גרויסע הנחות, געדענקט דעם אדרעס:

ווסכאדניא 34, פראנט געשעפט אדער דורכ'ן טויער.

שיך

צום הערבסט-סעזאן

מיר בעזיצען אויף לאגער א רייכען אויסוואהל פון עלעגאנטע און דויערהאפטיגע שיך פון די נייעסטע פאסאנען פון אלער ארט צו זעהר

צוגענגליכע פרייזען.

מיר עמפפעהלען זיך דער ג. קונדשאפט

F-ma

J. WINDMAN

i SYN

Piotrkowska 35

tel. 112-23.

בעמ.: די פירמע עקזיסטירט זייט 1885 יאהר.

צאהן-ארצט

St. Gelberg

14 זאוואדזקא 14, טעל. 108-33

צוריקגעקעהרט

נעהמט אן פון 10—2 און פון 4—7 אוו.

Dr

Wajnberg

ספעצ. פון לונגען, הארץ און סקלעראז קראנקהייטען

וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—4, 8—9 אוו.

Dr. Mortkowicz

האט זיך איבערגעצויגען

— אויף —

66 Zachodnia 66

11 איינגאנג, פיעטריק. 33, טעל. 123-27

נעהמט אן פון 5—7 אווענד.

כירורגישער קאבינעט פון דר. מעד.

J. Szreibera

געפינט זיך יעצט אויף

Narutowicza 9 tel. 122-95

אפעראציעס, אפאטראנקעס, היילט ושילאקעס א.ע.ח.
נעמט אן פון 2 ביז 3 און פון 7 ביז 8.30 אוו.
לעטשניצע-פרייזן.

DR. MED.

J. SCHLOSSER

כירורג

צוריקגעקעהרט

נארוטאוויטשא 40, טעל. 122 16

נעהמט אן פון 5—7 נאכמ.

אויגען - קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221-72

נעהמט אן שטענדיגע אויגען - קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אווענד.

כירורגישער קאבינעט

Dra med.

M. Kantora

איז געווארען איבערגעטראגען אויף זשעלאנא 5

טעל. 112-22

נעהמט אן פון 1—3 און פון 6—8 אוו.

לעטשניצע-פרייזן.

בעמיש-באקטעריאלאגישער לאבאראטאריום

פ. שאץ

לאדז, פעטריקאווער 37.

טעל. 230-85

פיהרט אדורך זעמטליכע ערצטליכע אנאליזען פון אורין, בלוט, פלעגמע. א.א.

צאהן-ארצט

טאנדאווסקא

51 גלובנא 51

(רוג קילינסקיעגא), טעל. 174-93

נעהמט אן צו לעטשניצע-פרייזן פון 9 פריה ביז 8 אוו. זונטאג פון 10—12 בייטאג.

רענטגען - פאטאגראפיעס סאליקס-בעלייכטונג. קינסטליכע ציין.

ענטלאפען פון היטלער-דייטשלאנד!

נאך מיין ענטלויפען פון דייטשלאנד האב איך איינגעארדנט אין לאדז א מאדערנע קונסט - שטאפערי פון הערען- און דאמען-גארדעראבען לויט'ן אויסלענדישען מוסטער, אלערליי גוואלדריסען, לעכער ווערען קינסטליך אויסגעפארטיגט נישט צום דערקענען, צו די ביליגסטע פרייזען.

קומט און איבערצייגט אייך!

ח. ארגאבעק

נייע גאס 12 (נאוואלודקא).

לאדז, 10 סעפטעמבער 1933

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 10 סעפטעמבער 1933

„ערפאלגען" אין דער אויסערליכער פאליטיק
די בעסטע געלעגענהייט דאס פאלק צו גענארען

דער דאזיגער ארטיקעל פון פראפ. געארג בערנהארד, דעם געוו. הויפט־רעדאקטאר פון דער „פאסישע צייטונג" איז די טעג געווען געדרוקט אין דער אנטי־היטלעריסטישער צייטונג פון דער דייטשער עמיגראציע, אין דער „פרייער פרעסע", וואס גייט ארויס אין אמסטערדאם.

די היטלער־רעגירונג לעבט פון פראפאגאנדע. שוין פון לאנג בעמיהט זי זיך צו בעווייזען דעם דייטשען פאלק, אז מיט יעדען טאג דערגרייכט זי אלץ גרעסערע ווירטשאפטליכע ערפאלגען. זי בעסערט אויס די סטאטיסטיק און פערשפרייט זי דאן איבערן לאנד. אהן צווייפעל זענען אין דייטשלאנד פאראן מענשען, וועלכע גלויבען, אז די ארבייטסלאזיגקייט האט זיך דאריט פערקלענערט ווירקליך אויף צוויי מיליאן מענשען. אבער צו די גלויביגע געהערען זיכער נישט די, פאר וועלכע די פראפאגאנדע איז בעשטימט, ד. ה. די ארבייטסלאזע אליין. ווייל צווישען זייערע אייגענע פריינד און בעקאנטע געפינען זיי נישט קיין איינציגען, וועלכער זאל ווידער קריגען ארבייט, סיידען ער געניסט צוליב פארטייאישע מאטיווען פון א בעזונדערער בעריקזיכטיגונג. ערשט די טעג האט די „באזעלער נאציאנאל־צייטונג" פעסטגעשטעלט, אז די נויט פון די ארבייטסלאזע אין די וויכטיגסטע דייטשע אינדוסטריע־צענטערס בלייבט נישט געענדערט.

די רעגירונג פון היטלער׳ן גלויבט צו האבען א לייכטערען ערפאלג מיט דער פראפאגאנדע אויף יענע געביטען, וואו פאר דער מאסע איז שווער זיך אליין צו שאפען אן אורטייל. פון שטענדיג אן איז די אויסערליכע פאליטיק אין דייטשלאנד געווען זעהר א גוטע געלעגענהייט דאס פאלק אפצונארען. פאר דעם גרעסטען טייל דייטשען איז דאס א בוך אויף זיבען שלעסער. און פאר די ווייניגע מענשען אין דייטשלאנד, וועלכע האבען אמאל געקאנט האבען א קאנטראל איבער די אויסלאנד־שטימונגען לגבי דייטשלאנד אויפ׳ן סמך פון לייענען אויסלענדישע בלעטער, איז דאס איצט א זעהר שווערע אויפגאבע צוליב די אינפארמאציעס, וועלכע די רעגירונג פערשפרייט דורך ראדיא און דורך די האלב־אפיציעלע וואלף און קאנטי־ביוראס.

אויב שוין פריהער פלעגט מען פראקטיצירען פארצושטעלען דעם דייטשען פאלק בלויז יענע אויסלענדישע אורטיילען, וועלכע פלעגען גינסטיג בעהאנדלען די מעשים פון דער רעגירונג און אנדערע אינפארמאציעס, אויב מען האט בכלל נישט געקאנט פערוועהרען זייער פערשפרייטונג, פארשטעלען אלס רעזולטאט פון פאנאטישען האס געגען דייטשלאנד, איז איצט, ווען די פראפאגאנדע פון דער מלוכה ווערט אנגעפיהרט דורך א געבעלסען, ווערט ווייט איבערגעשטיגען אלצדינג, וואס פלעגט אמאל פראקטיצירט ווערען. די פאנטאזיעס פון א לארד ביווערברוק, וועלכער האט אין ענגלאנד נישט קיין שום איינפלוס, די אפדרוקען פון היטלער׳ס בוך אין דער „טיימס", וועלכע זענען בעגלייט געווארען דורך דערנידריגענדע קאמענטארען, ווערען אויסגענוצט, כדי איבערצוצייגען דעם דייטשען לעזער, אז די ענגלישע עפענטליכע מיינונג הויבט שוין אן צו פערשטיין דאס רוהמפולע סיסטעם פון היטלערען. מיינונגען פון אנ׳„אקסיאן פראנסעז", וועלכע האט נישט קיין שום איינפלוס, ווערען פארגעשטעלט אלס עפענטליכע מיינונג פון דער פראנצויזישער בעפעלקערונג. עפעס א טונקעל בלאט פון דער שפאנישער אפאזיציע וועגען וועלכען מען ווייסט נישט אפילו, וואו עס גייט עס ארויס, דארף אילוסטרירען די מיינונג פון די שפאנישע פאלקס־מאסען. בעזונדערס גערן און אפט ברענגט מען אויסצוגען פון די איטאליענישע בלעטער, וואס זייער אויסערן־פאליטיק ווערט דיקטירט נישט, ווי דאס נאאיווע דייטשע פאלק גלויבט פון ליבע און בעוואונדערונג צום היטלער־דייטשלאנד, נאר פון גרויסען שפיל, וואס מוסאליני שפילט אויס געגען ענגלאנד און געגען פראנקרייך. לעצטענס האט די „קעלנישע צייטונג" אין אנ׳ארטיקעל פון פרינץ קארל אנטאן ראהאן געפרובט בענאליש צו בעלייכטען היטלער׳ס ערפאלג אויף דעם געביט פון דער אויסערליכער פאליטיק. ער האט ענטדעקט, אז די אויסערליכע לאגע פון דייטשלאנד האט זיך בעדייטענד פערבעסערט פון זינט היטלער האט איבערגענומען די מאכט. ער ווייזט אן, אז די גוטע בעציהונגען מיט פוילען, אויפ׳ן קאנקארדאט מיט׳ן וואטיקאן, און אויף דער גינסטיגער לאגע, וואס דייטשלאנד האט געהאט אויף דער לאנדאנער ווירטשאפטליכער קאנפערענץ. איינער פון זיינע הויפט־טריומפען איז די קאנסטאטירונג, אז א דאנק דער אינטערווענץ פון מוסאליני אין דער עסטרייכישער פראגע איז די לעזונג פון די דונאי־פראבלעמען אהן דייטשלאנד שוין מעהר נישט מעגליך.

יעדע פון די דאזיגע בעהויפטונגען איז א רעזולטאט אדער פון גרעניצלאזער אמעראצעס אדער פון בעוואוסטזיניגען ווילען אפצונארען דאס דייטשע פאלק. סיי דער רוימישער קאנקארדאט, סיי דער פערמעלטער אויסגלייך מיט פוילען קאן בעטראכט ווערען פאר א פלוס פון דער היטלעריסטישער פאליטיק בלויז דורך די יעניגע, וועלכע האלטען פאר א גרויסען כבוד פאר דייטשלאנד דעם פאקט אליין, וואס דער פויפסט שליסט בכלל אנ׳ אפמאך מיט דייטשלאנד. און וואס די פוילישע מלוכה לאזט זיך אראפ אזוי נידריג צו פיהרען אונטערהאנדלונגען מיט היטלערן.

ווער עס לייענט דעם טעקסט פון קאנקארדאט צווישען וואטיקאן און דייטשלאנד פאלט אריין פון איין שטוינונג אין דער אנדערער. און ווי זעהט עס אויס מיט פוילען? די דאנציגער נאציאנאל־סאציאליסטען האבען זיך פשוט אונטערגעווארפען. ווען מען זאל נעהמען ערנסט די פערזיכערונגען, וועלכע זענען דורך היטלער׳ס רעגירונג געמאכט געווארען אין דער פוילישער פראגע, וואלט דאס געהייסען, אז היטלער׳ס רעגירונג האט ענטגילטיג זיך אפגעזאגט פון קארידאר. אזא צונישטמאכונג פון דער אייגענער פראפאגאנדע, וועלכע איז געטריבען געווארען אין פערלויף פון 10 יאהר, קאן מען נישט גלויבען אפילו אויף דער רעגירונג פון היטלערן. אויסלאנד און בעזונדערס פוילען גלויבען אוודאי נישט אין דעם.

וואס אנבעלאנגט די עסטרייכישע פראגע ווערט דא געטריבען אנ׳אינטערעסאנטע און קלוגע פאליטיק פאר מוסאליני׳ן און די נאציאנאל־סאציאליסטען וועט פינסטער ווערען אין די אויגען, ווען זיי וועלען דאך אמאל פערשטעהען אלע קאנסעקווענצען פון דער דאזיגער פאליטיק. אויף דער וועלט־ווירטשאפטליכער קאנפערענץ אין לאנדאן האט זיך ארויסגעוויזען די פולשטענדיגע מאראלישע איזאלירונג פון דייטשלאנד אויף אזא בולט׳ען אופן, וואס מוז ארויסרופען שאנדע ביי יעדען דייטשען מענש, אלצאיינס, צי ער איז א פריינד, צי ער איז א פיינד פון היטלער־סיסטעם.

אט די מאראלישע איזאלירונג פון דייטשלאנד איז בכלל דער אויסגאנגספונקט ווען מען וויל אורטיילען וועגען דער אויסערן־פאליטישע לאגע פון דריטען רייך. אלע מלוכות מאכען איצט פאליטיק ארום דייטשלאנד. נישט נאר מען געטרויט נישט דייטשלאנד, נישט נאר מען איז איבערצייגט, אז דייטשלאנד בעוואפענט זיך פיבערהאפטיג, נאר עס איז אויפגעשטעלט געווארען א דיקע וואנד צווישען אלע לענדער פון דער קולטור־וועלט און יענעם דייטשלאנד, וואס ווערט מעהר פון קיינעם נישט פערשטאנען.

דער אמעריקאנער וויל ארבייט
צו רוזוועלטס ווירטשאפטליכע עקספערימענט

(א בריף פון ניו־יארק)

דער אמעריקאנער וויל פריהער פון אלץ – ארבייט. שכירות איז ביי איהם אויפ׳ן צווייטען פלאן, צאהלט מען שכירות איז אוודאי גוט, אויב נישט – איז אויך רעכט. די לעצטע דריי־פיר יאהר פון דער דעפרעסיע האבען דאס זייער קלאר ארויסגעבראכט.

דאס טרויעריגסטע וועגען דער דעפרעסיע זענען נישט אזוי די צוועלף מיליאן ארבייטסלאזע – וואס דאס איז טרויעריג גענוג – נאר די זעהר נידעריגע פערדינסטען פון די, וואס זענען געווען גליקליך צו בלייבען ביי דער ארבייט. די לעצטע אויספארשונגען האבען בעוויזען, ווי אזוי פרויען און קינדער אין די שוויץ־שעפער אין 9 שטאטען האבען געארבייט פאר אזוי נידעריג ווי צוויי דאלאר א וואך. עס זענען פריהער אויפגעדעקט געווארען פעלען פון מענער, וואס האבען געטון די שווערסטע ארבייטען פאר אזוי ווייניג ווי צוואנציג סענט א שעה, אדער ווייניגער.

דאס איז א ריין אמעריקאנער דערשיינונג. אין אנדערע קריזיס־לענדער איז דער לוין־סטאנדארד אזוי נידעריג נישט געפאלען. אמת, ער איז דארט קיינמאל נישט געווען אזוי הויך ווי אין די גוטע יאהרען אין אמעריקא. אבער דערפאר איז ער נישט אזוי אראפגעזונקען אין די שלעכטע יאהרען. און דאס קען מען זיך דערקלערען נישט אנדערש, ווי דורך דער איינגעבוירענער אמעריקאנער לייזענשאפט צו ארבייט. דער אמעריקאנער, אנ׳ער אדער א זי, זשאלעוועט נישט די כוחות. גיט איהם ארבייט און ער וועט ארבייטען ביי טאג און ביי נאכט, אין די גרעסטע היצען און די גרעסטע קעלטען.

נאך מעהר זעהט זיך אן די אמעריקאנער ליידענשאפט צו ארבייט, ווען איהר לויפט דורך דעם צעטעל פון די עלטער־גרופען פון די 48 מיליאן מענטשען, וואס זענען געווען בעשעפטיגט אויף פערשידענע אופנים אין דעם יאהר 1930. איהר געפינט, למשל, אז די צאהל מענשען אין דעם עלטער צווישען 65 און 69 יאהר, וואס זענען געווען בעשעפטיגט אין פערשידענע ארבייטען און פראפעסיעס, איז געווען צוויי מאל אזוי גרויס ווי די צאהל בעשעפטיגטע קינדער אין דעם עלטער צווישען 10 און 15 יאהר. אבי מען רעדט ביי אונז וועגען דער צרה פון קינדער־ארבייט. דער פרעזידענט האט אויסגעדריקט זיין ספעציעלע צופרידענקייט מיט דעם, וואס די טעקסטיל־אינדוסטריע האט אפגעשאפט קינדער־ארבייט. אבער די מעשה וועגן דער קירצערער ארבייטס־וואך איז שוין נישט קיין נייע. יאהרען פאר דער נייער מערכה האט מען שוין גערעדט וועגען דעם, אז מען ארבייט ביי אונז צו לאנג. אפילו אין הובער׳ס צייטען האבען זיך געפונען עטליכע פאטריאטישע פאבריקאנטען, וואס האבען מקריב געווען מיט דער ארבייטס־צייט פון זייערע ארבייטער אויף דעם מזבח פון דעם אלגעמיינעם וואוילזיין. אבער וואס איז געווען דער פועל יוצא? דער פועל יוצא איז געווען, אז נאך עטליכע וואכען עקספערימענטען מיט דער קירצערער ארבייטס־וואך האבען די זעלבע פאטריאטען זיך שטארק בערימט, אז די קירצערע ארבייטס־צייט האט בשום אופן נישט געווירקט צו רעדוצירען די פראדוקטיוויטעט פון זייערע ארבייטער. אדרבא, די פראדוקטיוויטעט איז נאך געשטיגען. די ארבייטער האבען אין די קירצערע שעה׳ן בעוויזען צו פראדוצירען מעהר ווי פריהער. די פאטריאטען האבען דעריבער געמאכט א זייער וואויל געשעפט: אי זיי האבען געבראכט א קרבן פארן לאנד און אי זיי האבען געמאכט מעהר געלט.

מיר האבען דעריבער זעהר שטארק מורא, אז די קירצערע ארבייטס־וואך, וואס וועט איינגעפיהרט ווערען אין דער נייער מערכה זאל אויך נישט ברענגען די זעלבע רעזולטאטען. איהר קאנט נישט אפהאלטען דעם אמעריקאנער ארבייטער פון פראדוצירען, בעגרעניצט זיין ארבייטס־צייט און ער וועט ארבייטען נישט נאר מיט די הענט, נאר אויך מיט די פיס און מיט אלע איבעריגע רמ״ח אברים.

ארבייט ליגט אין זיין בלוט, עס איז א ירושה פון די אמאליגע יאהרען, פון דער פיאנערען־עפאכע, ווען דאס לאנד איז געווען ווילד, מענשען זעהר ווייניג און ארבייט איז געווען איבעריג. ווען מען הייבט זיך אן דערמאנען די מאס ארבייט, וואס איז אריינגעלייגט געווארען אין אמעריקע די לעצטע זעכציג אדער זיבעציג יאהר, איז עס פשוט צום שווינדלען. אין אט דער פערהעלטניסמעסיג קורצער צייט זענען ביי אונז אויפגעבויט געווארען די גרויסע פערזעהענישען, וואס הייסען ביי אונז – די גרויסע שטעט. אין דער צייט האט מען אויפגעבויט די באהנען, די פאבריקען, די בריקען, די טונעלען, די אויטאמאביל־וועגען, די וואלקען־קראצער און די אונטערערדישע באהנען. מיר רעדען דא נישט וועגען די מעלות אדער די חסרונות פון אט דער ארבייט, א סך פון אט די ארבייטען זענען געמאכט געווארען טאנדעט, פון דער האנט ארויס און עס וואלט אפשר געווען א סך גלייכער, ווען זי זאל נישט געמאכט ווערען גאר איינגאנצען. דערהויפט איז דאס ריכטיג וועגען די טענעמענטען־הייזער אין די גרויסע שטעט, אהן לופט און אהן ליכט, וואס זענען אפילו נישט פאסענד, לויט דעם אויסדרוק פון איינער פון די רעגירונגס־קאמיסיעס, „אפילו פאר א הונט צו וואוינען". מיר רעדען דא נישט וועגען דער ארבייט גופא, גוט אדער שלעכט, אבער זי איז געמאכט געווארען, עס ליגט אין איהר אזוי פיל מענשליכע ענערגיע און כוחות, איצט ווערט עס בעטראכט אלס ארויסגעווארפענע ארבייט, מען רעדט זעהר ערנסט וועגען דעם, אז מען וועט די ארבייט דארפען ארונטעררייסען, איבערמאכען, איבערבויען. א סך פון אט דער ארויסגעווארפענער ארבייט, וואלט אפשר נישט געמאכט געווארען, ווען נישט די גרויסע אמעריקאנער ליידענשאפט צו פראדוצירען.

וואס איז מכוח די צוועלף הונדערט טויזענד מענשען אין דעם עלטער צווישען 65 און 69 יאהר, וואס זענען געווען בעשעפטיגט אין דעם יאהר 1930 און א גרויסער טייל פון וועלכע זענען נאך מסתם בעשעפטיגט היינט צו טאג? דענקט איהר נישט אז עס וואלט געווען א סך גלייכער סיי פאר אט די מענשען און סיי פאר דער געזעלשאפט, ווען אט די זקנים וואלטען בעפרייט געווארען פון זייערע פליכטען און זיי וואלטען אוועקגעגעבען זייערע פלעצער צו יונגערע?

אבער מיט די 65 און 69־יאהריגע פערענדיגט זיך נישט די ליסטע, די לעצטע פאלקסצייהלונג האט בעוויזען, אז די עלטער־גרופע צווישען 70 און 74 יאהר האט געגעבען 642,000 ארבייטער. אפילו די עלטער־גרופע פון 75 יאהר און העכער האט געגעבען 385 טויזענד ארבייטער אויף פערשידענע געביטען. נאטירליך, מען קאן נישט זאגען, אז אט די עלטערע מענשען האבען געארבייט אין פאבריקען, אדער אין שעכטען, אבער זיי האבען פערנומען פלעצער אין ביוראס און אין די פראפעסיעס. א סך פון זיי זענען געוויס געווען זעהר נוצליך, אבער די מעהרסטע האט מען דאך געקענט פערבייטען. יעדענפאלס וואלט געוויס געווען מעהר יושר, ווען אט די מענשען וואלטען זיך צוריקגעצויגען אויף א פענסיע און לאזען יונגערע טון זייער ארבייט. אזוי פיהרט זיך געוועהנליך אין עלטערע מעהר מיושבדיגע מדינות, אבער נישט ביי אונז אין דער יונגער אמעריקא. ביי אונז איז קיינער נישט צו אלט צו ארבייטען. כל זמן ער האלט זיך נאך אויף די פיס.

הכלל, נישט וועלענדיג ־ זיך איינרייסען מיט אונזער ווירדיגען פרעזידענט און אויך נישט וועלענדיג פערפיהרען מיט איהם אומזיסטע מחלוקות, בלייב איך נאך אלץ ביי מיין מיינונג, אז די קירצערע ארבייטס־וואך און אפילו דאס אפשאפען פון קינדער־ארבייט וועט די נייע מערכה נישט קענען ברענגען. מיר וועלען דארפען גיהן א לאנגען וועג ביז וואנען מיר וועלען דערגרייכען דעם אידעאל צו קענען שאפען ארבייט פאר אלע וויליקע הענט, אויב אזא אידעאל איז מעגליך צו פערווירקליכען. מיר וועלען דארפען אפהאלטען א ביסעל די אינטענסיוויטעט פון דער ארבייט און נאכמעהר די מעכאניזאציע פון דער ארבייט. עס וועט דארפען בעשטימט ווערען נישט נאר א מאקסימום ארבייטס־צייט, נאר אויך א מאקסימום־עלטער פאר ארבייט. מיר וועלען אויך דארפען, דאכט זיך, איינפיהרען ווי אין די אייראפעאישע לענדער – א סובסידיע פאר נישט ארבייטען, אדער ארבייטסלאזען־אונטערשטיצונג. אויב נישט וועלען מיר אלץ האבען מער ארבייטער, וויפיל מיר וועלען קענען בעזארגען מיט ארבייט.

דייטשער קאטאליקען־צוזאמענפאהר איז וויען
פערנעהמט זיך אויך מיט דעם יודען־פראבלעם

ווין, (י.ט.א.) היינט איז דא געעפענט געווארען דער אלגעמיינער דייטשער קאטאליקען־צוזאמענפאהר, וועלכער וועט אויך בעהאנדלען דאס יודען־פראבלעם. ווי עס ווערט מיטגעטיילט, וועט די ספעציעלע פויפסטליכע לעגאציע פון רוים פארשלאגען צוריקצעווייזען בלויז דעם אנטי־קריסטליכען ראסען־אנטיסעמיטיזם.

יודישע פרעסע אין עסטרייך אפעלירט צום קאטאליקען־צוזאמענפאהר בעזונדערס צום קארדינאל ד״ר איניצער, צו ראטעווען עסטרייך פון דער געפאהר פון בארבאריזם און פאר א נייער בעפלעקונג פון אייראפא מיט פערגאסענעם יודישען בלוט. די יודישע פרעסע שרייבט, אז א הערשאפט פון היטלעריזם אין עסטרייך וועט חוץ די יודען, אומברענגען דאס גאנצע לאנד.

אין צוזאמענהאנג מיט׳ן אנהויב פון קאטאליקען־צוזאמענפאהר איז פארגעקומען די פייערליכע עפענונג פון „מוזעאום פון הייליגען לאנד". צווישען די עקספאנאטען פון מוזעאום געפינען זיך צאהלרייכע יודישע דענקמעלער פון א״י, צוו. אנדערע אלטערטימליכע יודישע סדורים און מחזורים.

אין דער דייטשער נאַצי־„אינקוויזיציע"

אַ בעזוך אין דער צענטראַל־געביידע פון היטלער'ס „פּאָליטישע פּאָליציי"

פון ב. סמאָלאַר.

הויך און מאַסיוו שטעהט זיך די פעסטע געביידע פון דער געהיימער שטאַט־פּאָליציי אויף דער „פּרינץ אַלברעכט" — שטראַסע אין בערלין שטרענג און פאַרזיכטיג איז זי בעוואַכט.

אַמאָל, פאַר דער היטלער־רעוואָלוציע, איז דאָ, אין דער דאָזיגער אימפּאָזאַנטער געביידע, געווען אַ מוזיי. אַ מוזיי פון עטנאָלאָגישער וויסענשאַפט. איצט איז דער דאָזיגער מוזיי, ערגעץ וואו פערשטופּט אין אַ זייטיגער גאַס. איצט איז די גאַנצע געביידע פערנומען אַלס די הויפּט־קוואַרטיר פון דער ניי־געשאַפענער היטלעריסטישער פּאָליטישער פּאָליציי.

— די הויפּט־קוואַרטיר פון היטלער'ס „געפּעאו".

צוויי אוניפאָרמירטע נאַציס, — איינער אין אַ שוואַרצען מונדיר און דער צווייטער אין אַ מונדיר אַ ברוינעם, — בעגעגענען אונז ביים סאַמע אריינגאַנג:

— הייל היטלער! — סאַלוטירען זיי אונז.

דער סאַלוט זייערער, — אַ טרוקענער און פאַרמעלער, — בלייבט אָבער פון אונז נישט געענטפערט. דער אַמעריקאַנער קאָנסול און איך, מיר זענען ביידע נישט מחויב צו ענטפערן.

מיר זענען נישט מחויב צו ענטפערן, ווערען מיר גלייך גענומען אונטער אַ פערדאַכט. ביידע אוניפאָרמירטע נאַציס זענען די פּערטרוי־אונגס־וואַך ביי דעם אריינגאַנג. אָהן זייער ערלויב ניש קענען מיר ווייטער זיך נישט ריהרען. זיי נעמען אונז דורכאויס שטרענג אויף אַ פערהער, און פערוואַרפען אונז מיט אַ מבול פראַגען:

די וואַך ביים אריינגאַנגס־טיר איז נישט די איינציגע. אויף יעדען שטאָק, ביי יעדען אַרויפּ־גאַנג, שטעהען ביי די טרעפּ אוניפאָרמירטע וואַכ־לייט. און אַלע — מיט'ן זעלבען סאַלוט:

— הייל היטלער!...

זיי סאַלוטירען, און הייסען זיך אין דער זעלבער צייט ווייזען די דורכגאַנגס־בילעטען. קאָנטראָלירען יעדען בילעט מיט דער גרעסטער אויפמערקזאַמקייט.

די ברייטע ענדלאָזע קאָרידאָרען אויף יעדען שטאָק זענען ווי אַ בינשטאָק. פול מיט מענשען. פול מיט אַגענטען פון דייטשער „געפּעאו". פול מיט געהיים־אַגענטען.

יונגע מיידלעך פון פערשידענע טיפּען מיטעל־יאָהריגע פעטע דייטשען, שלאַנקע בלאָנדע בחורים — אַלע מישען זיך דאָ אויס אין די קאָרידאָרען. און שטעלען מיט זיך פאָר אַ קאָלירפולען, פערשידענאַרטיגען, מישמאַש פון מענשען. דער גרעסטער טייל פון זיי זענען ציוויל געקליידעט. אין גאַס, צי אין קאַפע־הויז אַז איהר וועט זיי טרעפען, וועט אויך גאָר קיינמאָל נישט איינפאַלען, אַז זיי זענען פּאָליטישע געהיים־אַגענטען. איהר וועט זיי אָננעמען פאַר דורכשניטליכע בירגער. און וועט זיך זאָגאַר מיט איינעם פון זיי לייכט אריינלאָזען אין אַ געמיטליכען געשפּרעך.

דאָ, אין די קאָרידאָרען פון דער היטלעריסטישער „געפּעאו", — זיצען זיי איצט, און וואַרטען ווער אויף צו קענען אריינקומען און אָפּגעבען אַ בעריכט, און ווער — אויף אינסטרוקציעס פאַר ווייטערדיגער אַרבייט. מאַנכע פון זיי קענען זיך נישט איינער דעם אַנדערען. מאַנכע פון זיי אַרבייטען נאָר פאַר פערשידענע דעפּאַרטאַמענטען.

זיי זיצען אין די קולואַרען, אָבער רעדען זיי נישט. דאָ, אין די קולואַרען פון דער געהיים־פּאָליציי. רעדט מען בכלל נישט. דאָ איז יעדער מענש אַ געהיימע און פערשלאָסענע וועלט.

פון צייט־צו־צייט עפענט זיך אַ זייטיגע טיר, — איינע פון די צעהנדליגער טירען אין די לאַנגע קאָרידאָרען, — און אַ נומער ווערט אויסגערופען:

— נומער 122!...

איינציגער פון דעם געמישטען עולם גיט זיך דאַן בערוועגט אַ כאַפּ, הויבט זיך אויף אייליג פון זיין פּלאַץ, און ווערט פערשלינגען אין איינעם פון די צעהנדליגער זייטיגע צימערען.

קיין נעמען רופט מען דאָ נישט אויס. אין דער געהיים־פּאָליציי האָבען די מיטאַרבייטער בלויז נומערען. זייערע נעמען זענען אַ סוד, אַ סוד, וואָס איז אָפען בלויז צו די העכערע בעאַמטע...

* * *

אַלע פּאָליטישע געהיים־פּאָליציסטען זענען גלייך: די „געפּעאו", אין מאָסקווע, די „סקאָטלאַנד יאַרד" אין לאָנדאָן, „פּרינץ אַלברעכט שטראַסע" אין בערלין.

דאָס צימער פון דעם הויכען נאַצי־קאָמיסאַר, אין וועלכען מען פיהרט אונז אריין, איז גרויס, אָבער אינגאַנצען ליידיג, קיין סימן פון פּאָליציי.

אַ מיידעל, אַ יונגע, אַ בלאָנדע, אַ טיפּישע דייטשקע זיצט ביי אַ שרייב־מאַשין און טוט איהר סטענאָגראַפישע אַרבייט. זי אַרבייט אויפמערק־זאַם און שנעל, און מאַכט דעם איינדרוק פון אַ דורכשניטליכע סטענאָגראַפיסטקע.

— הייל היטלער! — בעגעגענט זי אונז מיט דער געוועהנליכער ברכה.

זי רייסט אויף אַ מינוט איבער איהר אַרבייט, נעמט ביי אונז צו אונזערע דורכלאָז־בילעטען, כאַפּט אַ לייכטען קוק אויף אונזערע נעמען, און ווערט מיטאַמאָל פריינדליך און אויפמערקזאַם:

— ביטע זיצען! — רוקט זי אונז אונטער צוויי שטוהלען.

זי ווייסט, ווייזט אויס, אַז מיר דאַרפען קומען, פערשווינדט זי מיט אונזערע בילעטען אין אַ צווייטען דערביאיגען צימער, און קומט אַרויס פון דאָרט אין אַ פּאָר מינוט אַרום מיט אַ מילדען פריינטליכען שמייכעל:

— דער הער קאָמיסאַר וועט איך אויפנעהמען אין געציילטע מינוטען!..

די ווענט אין צימער זענען ליידיג. די טיר־שען — אויך. קיין בילד, קיין צייטונג, קיין שום זאַך, וואָס זאָל צוציהען אייער אויפמערקזאַמקייט אין די פּאָר מינוטען, וואָס מען דאַרף וואַרטען.

זיצען מיר, און מיר לאַנגווייליגען זיך און מיר קוקען אויף דעם מיידעל, וואָס אַרבייט אויטאָמאַטיש איהר אַרבייט. אַפילו אויף די פיר ליידיגע ווענד, וואָס אַפילו קיין היטלער בילד הענגט נישט אויף זיי.

אָבער לאַנג לאַנגווייליגען זיך דאַרפען מיר פונדעסטוועגען נישט. אין איינציגע מינוט אַ רום עפענט זיך די טיר פון דעם דערביאיגען צימער, און דער קאָמיסאַר אַליין, — אַ יונגער, גראָד מיט אַ צאַרטען געזיכט, מיט ווייכע מילדע אויגען, — שטעהט אויף דער שוועל אַ פריינדליכער און אַ העפליכער:

— ביטע, — לאַדט ער אונז איין צו זיך אין קאַבינעט.

ער ווייסט, דער דאָזיגער קאָמיסאַר, אַז איך בין אַ יוד. ער ווייסט אויך, אַז קיין גרויסער פריינד פון די נאַציס בין איך נישט. ישוב'ט ער זיך אויף אַ וויל, צי ער זאָל מיר יאָ געבען די האַנד, צי ניין. לויט די פּאַרטיי־פאָראָרדנונגען טאָר דאָך אַ נאַצי זיין האַנד צו אַ יודען נישט געבען.

דער אַמעריקאַנער קאָנסול בעמערקט זיין פער־לעגענהייט, און ראַטעוועט איהם דיפּלאָמאַטיש און געשיקט אַרויס:

— פערזוכט אַן אַמעריקאַנער סיגאַרעט! — לייגט ער איהם פאַר איינע פון זיינע סיגאַרעטען כדי צו פערנעמען זיין האַנד.

דער נאַצי־קאָמיסאַר פע־שטעהט דעם קלוג־גען דיפּלאָמאַטישען שריט, און מען קען זעהן, אַז עס געפעלט איהם דער איינפאַל, ער בעמט ביי דעם קאָנסול אַ סיגאַרעטעל, פערדרייכערט עס גע־מיטליך, לאָזט אַרויס אַ שטראָם מיט רויך, און לאַדט אונז פריינדליך איין צו זיצען.

מיר זיצען און מיר רעדען, און איך בעוואונ־דער ווירקליך ווי טאַקטיש און ערפאַהרען דער דאָזיגער יונגער נאַצי־פיהרער איז.

— אַט וועלען מיר באַלד אַ קוק טון וועגען אייער „יודישער טעלעגראַפען־אַגענטור" און וועגען איהר אַרבייט אין אַמעריקאַ, — לאָזט ער מיר וויסען.

ער הויבט אויף איינעם פון דער צאָל טעלע־פאָנען, און הייסט זיך אַריינברענגען די מאַטעריאַלען פון דער „איטאַ".

— ביי דער געלעגענהייט, וויל איך אייך טאַקע צייגען, ווי אומצופרידען מיר זענען מיט איינעגע פון אייערע בעריכטען, — שמייכעלט ער.

ער עפענט פאַר מיר אויף די אַרכיוו־מאַטע־ריאַלען, וואָס מען האָט איהם געבראַכט וועגען דער „איטאַ" און איך ווער ווירקליך ערשטוינט צו זעהן ווי פינקטליך און גענוי זיי ווייסען דאָ אַלעס, וואָס זיי דאַרפען וויסען.

אונטערגעצייכענט מיט רויטע טינט, ליגען איינגעבונדען איבריגע בעריכטען פון דער „איטאַ", וואָס טראָגען אַן אויסגעשפּראָכענעם אַנטי־נאַצי כאַראַקטער, און צוזאַמען מיט זיי אויך אַ היבש ביסעל אינפאָרמאַציע וועגען דער „איטאַ" און איר'ע מיטאַרבייטער.

— איהר זעהט, — זאָגט ער מיט שטאָלץ.

* * *

צוריק פון דעם נאַצי־קאָמיסאַר געהען מיר אַרויס נישט דורך דער טיר, דורך וועלכער מיר זענען אריינגעקומען. דאָ, אין דער געביידע פון דער דייטשער „געפּעאו" געהט מען אריין דורך איין טיר און אַרויס דורך אַ צווייטער.

— עס איז אַ סגולה פאַר אַ „גוט אויג".

— ווייצעלט זיך דער אַמעריקאַנער קאָנסול, ווען מיר שטעהען שוין אויף יענער זייט טיר.

— אַ סגולה פאַר אַ „גוט אויג" איז דער ריכטיגער אויסדרוק! — שטים איך מיט איהם איין.

מיר גיבען אָפּ ביים אַרויסגאַנג אונזערע איינ־טריט־ערלויבענישען און ווערען דורך דער וואַך דורכגעלאָזט מיט דעם געוועהנליכען סאַלוט און מיט דער אָנגענומענער נאַצי־בעגריסונג:

— הייל היטלער....

אויף יענער זייט טיר אָטעמען מיר אַ פרייער און נעמען זיך אָן מיט פרישער לופט.

— זאָ, דאָס איז די „פּרינץ אַלברעכט שטראַסע"! — איז דער קאָנסול צופרידען צו זיין אינ־דרויסען.

— יאָ, דאָס איז די „פּרינץ אַלברעכט שטראַסע"!...

פינה בעריהמטע אמעריקאנער שרייבער חכמה'נעז זיך וועגען יודען

פון יעקב רייך.

„די צרה מיט יודען איז —"..

פינה בעריהמטע אַמעריקאַנער שרייבער האָבען זיך אָנגענומען צו זאָגען וואָס עס איז די צרה מיט יודען, און פאַר איין גאַנג צו לעזען אויך די גאַנצע יודישע פּראַגע — אַ היבשער עסק.

די פינה זענען די רעדאַקטאָרען פון דעם ליטעראַרישען מאַגאַזין „די אַמעריקאַנער ספּעק־טייטאָר". אין לעצטען נומער, איז אָפּגעדרוקט אַ פּעליעטאָן אָהער אַ שמועס, וואָס זיי האָבען אַלע פינה געהאַלטען וועגען יודען. יעדער איינער דריקט דאָרטען אויס זיין מיינונג וועגען יודען — יעדע־רער אויף זיין בעזונדער'ן שטייגער.

עס איז אינטערעסאַנט דער־ביי צו בעמערקען, אַז די זעלבע שריפטשטעלער, וועלכע זענען נישט איינציג און צוריסען וועגען כמעט אַלע אַנדערע לע־בענס־פראַגען און ליטעראַרישע ענינים, זענען פאַקטיש איינשטימיג וועגען דער „יודישער פראַגע".

די פינה שטעלען מיט זיך פאָר די סאַמע פני, די סמעטענע, פון דער אַמעריקאַנער אינטעליגענץ. זיי זענען:

דזשאָרדזש דזשין נייטהען, דראַמאַטישער קרי־טיקער און שריפטשטעלער. זיין נאָמען קלינגט יודיש, אָבער ער איז נישט קיין יוד, זאָגען די וואָס קענען איהם.

ערנעסט באָיד, אַ שריפטשטעלער, וואָס האָט אַ געוויסע רעפּוטאַציע אַלס ליטעראַטור־קריטי־קער.

טהיאָדאָר דרייזער, דער בעריהמטער ראָמאַ־נען־שרייבער.

דזשעימס בראַנטש קאַבעל, אַ בעריהמטער שרייבער פון ראָמאַנען פון אַ מעהר ראָמאַנטישען שניט, ווי דרייזער'ס.

יודזשין אָ'ניעל, דער פּראָמינענטסטער דראַ־מאַטורג אין אַמעריקאַ.

ערנעסט באָיד שלאָגט פאָר, אַז מען זאָל ביי דעם צוזאַמענקונפט רעדען וועגען די יודען, און דרייזער רופט זיך אָפּ מיט די פאָלגענדע ווער־טער:

„איך האַלט, אַז די צרה מיט יודען איז נישט וואָס זיי זענען ערגער, נאָר וואָס זיי זענען בעסער און פעהיגער (ווי די אַרומיגע). דער יוד איז צו־ערפאָלגרייך אין די פּראָפעסיעס, אין אויך אין וויסענשאַפט, פילאָזאָפיע, בילדונג, האַנדעל, פינאַנץ, רעליגיע און מוזיק־שפּילען, ווי אויך אין מוזיק־פער־פאַסונג, מאַלעריי, פּאָעזיע און די אַנדערע קונסטען".

„פּאָעזיע?" — וואַרפט נייטהען אַריין אַ וואָרט.

— „אוממזין! אין דער גאַנצער געשיכטע פון ליטע־ראַטור זינט יעזוס'עס געבורט האָבען מיר געהאַט בלויז איין ערשט־קלאַסיגען יודישען פּאָעט — היינריך היינע".

דרייזער נעמט זיך אָן פאַר די דיכטערישע פע־היגקייטען פון די יודען און דערמאָנט, אַז דער שיר־השירים, דער תהלים און דער תנ"ך אין אַלגעמיין, אַנהאַלטען אין זיך אַ סך פּאָעטישע ווערק פון העכסטען ראַנג.

אויף דעם ענטפערט אָ'ניעל, אַז דער גאַנצער טעם און איינפלוס פון דער ביבעל ליגט אין דער פיינער איבערזעצונג, וואָס די ענגלישע ליטעראַטען האָבען געמאַכט אין דעם קעניג דזשעימס צייטען.

באָיד בעמערקט, אַז די טעאָריע, אַז יודען זענען אַ קינסטלערישער פאָלק, איז אַ פאַלשע. אַ סימן האָט מען, אַז איינער פון די וויכטיגסטע פערבאָטען ביי יודען איז נישט צו מאַכען קיין סטאַטועס און קיין געשטאַלטען („ולא תעשה לך כל פסל וכל תמונה"). דאָס וואָס דער פערבאָט האָט צו טון מיט געטשקעס און נישט מיט קונסט־שאַפונגען, רעכענט זיך נישט ביי באָיד'ן. ער ווייסט אפשר נישט וועגען דעם. ער ווייסט אפשר אויך נישט, אַז מאָדערנע יודען, מאָהלער און סקולפּטאָרען, רעכענען זיך ווע־ניג־וואָס מיט דעם פערבאָט. ביי איהם איז דאָס אַ קלאָהרער בעווייז, אַז יודען זענען נישט קיין קינסט־לעריש פאָלק. און נאָך אַ סימן האָט ער, אַז יודען האָבען נישט געשאַפען קיין ערהאַבענע רעליגיעזע מוזיק און זייערע שול־געביידעס זענען מיאוס'ע.

דאָ איז כדאי צו דערמאָנען, אַז בלויז רייכע געמיינדעס בויען שעהנע טעמפּלען, רייכע און בעשטענדיגע. יודען האָבען זיך קיינמאָל נישט גע־קענט בעזעצען אין אַ לאַנד לאַנג גענוג און אין אַ צאָל גרויס גענוג צו בויען אַזעלכע קאַטעדרעס ווי מר. נייטהען האָט אין זינען. זייערע רבנים האָבען נישט פערמאָגט די רעגירונגס־מאַכט, וואָס די קאַטוילישע גלחים, צום ביישפּיל, האָבען געהאַט צו רייסען שטייערען פון דער בעפעלקערונג אויפ־צוהאַלטען זייער'ע קירכען. נאָך מעהר, די שוהלען זענען פאָגראָמירט און צוראָבירט און פערברענט געוואָרען צעהנדליגער און הונדערטער מאָל. מען קען נישט בויען קיין פּראַכטיגע געביידעס, ווען מען איז נישט זיכער, אַז מאָרגען אָדער אפילו אין דעם נעקסטען דור וועט מען די געביידע נישט פערניכטען. מאַנכע פון די גאָר־אַלטע שוהלען, וועלכע זענען מיט נסים געבליבען גאַנץ, פער־מאָגען אַ מאָסע שעהנקייט אין זיך.

ערנעסט באָיד ווייזט דאַן אָן נאָך חסרונות פון די יודען. אַז יודען זענען אַ ווייציג און איראָניש פאָלק, אין דער אמת'ן זענען זיי מעלאַנכאָלישע, אומעטיגע סענטימענטאַלע, שווער־געמיטליכע ראַסע, וואָס איז פער־טון אין זיך זעלבסט. זייער רע־ליגיע האָט נישט אָן קיין שום האָפנונג צו דער מענשהייט. קיינער האָט קיינמאָל נישט אָנגעגעבען קיין אורזאַך פאַרוואָס מען זאָל זיך בעקעהרען צום יודענטום. די יודען אַליין האָבען דאַרום שוין לאַנג אויפגעגעבען מיסיאָנערסקע אַרבייט מגייר צו זיין די נישט־גלויביגע".

דרייזער נעמט זיך דאַן אָן פאַר יודען און זאָגט:

„דאָס מעג זיך אַלץ זיין אמת, אָבער פער־געסט נישט, אַז די יודען זענען נישט נאָר צוטריבען און צושפּרייט געוואָרען, נאָר זיי זענען אויך אונטער־דריקט געוואָרען. כמעט צוויי טויזענד יאָהר נאָכאַנאַנד האָט מען זיי געזעלשאַפטליך, און דערום אויך אַלס קינסטלער נישט געלאָזט קומען צו זיך. אָבער זעהט נאָר וואָס זיי האָבען אויפגעטון אין פערלויף פון די לעצטע 200 יאָהר, מיט וואָס קענט איהר ערקלערען די שטויבענדע ענטוויקלונג פון אַ ראַסע, וועלכע איז, ווי איהר זאָגט, קינסט־לעריש אַזוי אָרים? אין 200 יאָהר האָבען מיר געהאַט יודישע מוזיקער, מאָהלער, פילאָזאָפען, וויר־סענשאַפטסלייט און שטאַטסלייט.

און דרייזער קומט דער־נאָך אַרויס מיט'ן אַר־גומענט:

„מיין אמת'ע טענה צו דעם יודען איז נישט וואָס ער איז אומפעהיג, אָדער אומוויסענד, אָדער אפילו נישט איידעל גענוג. מיין טענה איז וואָס ער איז ווירקליך צו פעהיג און צו טעטיג אין זייגע פער־זענליכע און גרופּען־אַטאַקעס אויף אַלע אַנדערע סאָרטען מענשען און ראַסען.

לויט מיין מיינונג דאַרף דער יוד איבערהויפּט אין אַזעלכע פּראָפעסיעס און אין האַנדעל, וואו כיטראַיט שפּילט אַ גרעסערע ראָלע ווי שעפעפע־ישע איינענשאַפטען, אָננעהמען אַ ספּעציעלע משא, וואָס קען זיין אַ בעשרענקונג פון זייער צאָהל אין די טעטיגקייטען. מען וואָלט געקאָנט פערקלער־ענען די צאָהל יודישע אַדוואָקאַטען צום ביי־שפּיל, פון הונדערט טויזענד אויף צעהן, און די אי־בעריגע זאָלען זיין געצוואונגען צו נעמען זיך צו „לאַנדווירטשאַפט".

דזשעימס בראַנטש קאַבעל וואַרפט אַריין אַ בע־מערקונג צו דרייזער'ן: „נאָך אייער לויב־געזאַנג פאַר'ן יודען, שטעלט זיך ביי מיר די פראַגע, פאַרוואָס ער ווערט נישט „דער דיקטאַטאָר פון אַמעריקאַ".

„גיט איהם נאָר צייט און ער וועט עס טון", — ענטפערט דרייזער, — „עס איז אָבער פאַרהאַן אַ מאָדנע און וויכטיגע בייגונג ביי פעלקער, ווי ביי איינצעלנע מענשען, צו שאַפען זייער איי־גענאַרטיגען סאָרט וועזען, און דאָס וועט שטערען דעם יודען. די וועלט, ווי מיר זעהען זי איצטער, ביים היינטיגען טאָג אַם וועניגסטענס, איז צוזאַמענגע־שטעלט פון פערשידענע פעלקער, וועלכע אַרביי־טען אין זייער'ע גרעניצען אונטער אייגענע כאַראַק־טעריסטישע געזעצען, לויט זייערע נאַציאָנאַלע ביי־גונגען, פערלאַנגען און אינטערעסען. דער יוד גע־פינט זיך, ליידער, אין אַ מאָדנער לאַגע, ער איז צושפּרייט אין אַלע לענדער, אָבער ער האַלט־אָן זיינע אייגענע ראַסען־אייגענשאַפטען און פער־לאַנגט, מיט רעכט, פריהער פון אַלץ צו פערבעסערען די לאַגע פון דעם יודען. נו, יודען מעגען זיך זיין בע־זונדערס בעגאַבט אויף דעם געביט פון בעגייסטערען, ענטוויקלען און אפילו קאָנטראָלירען די וועלט, אָבער דאָס וואָלט נישט געווען אָנגענעם אָדער בעקוועם פאַר די אַנדערע ראַסען און פעלקער. ווער וואָלט דאָ געוואָלט האָבען אַ גאַנצע וועלט פון ענגלענ־דער, אירישע, כינעזער אָדער נעגערס? אפילו די יודען וואָלטען נישט געוואָלט האָבען אַ גאַנצע וועלט מיט לויטער יודען. מיר וואָלטען אָבער יאָ געקענט גלייכען און פרעהען זיך מיט אַ שעהנער און מעכטיגער יודישער מדינה, וואָס זאָל פיהרען די וועלט, אויב זי וואָלט געקענט".

„אָבער וואו וואָלט אַזאַ יודישע מדינה גע־קענט געפינען אַ טעריטאָריע פאַר זיך?" — פרעגט קאַבעל.

„פאַרהאַן אַ פּלאַץ אין אַפריקאַ, וואָס איז אַזוי גרויס ווי אַמעריקאַ", — שלאָגט־פאָר אָ'ניעל, וואָס מער איז זיכער, אַז די יודען וואָלטען געקענט קריגען די ריזיגע שטרעקע לאַנד צו גרינדען אַ מדינה.

און דאַן קומט דרייזער'ס אַנ'ערקלערונג, וואָס ווייזט־אַרויס זיין בעציהונג צו יודען בעזונדערס שאַרף און ביטער:

„איך וואָלט געפרעגט ביי דעם יודען מיט זיין גאַנצער פעהיגקייט און רייכטום און לוסט פאַר מאַכט, איך וואָלט איהם געפרעגט אויס פּשוט'ער גערעכטיגקייט צו אַנדערע פעלקער, וועלכע ווילען בלייבען ביי זייער אייגענעם „איך" און ווילען נישט בעהערשט ווערען פון אַ קירכע אָדער ראַסע אָדער אַ בעגריף פון לעבען, און וועלכע זענען נישט אַזוי פעהיג ווי דער יוד, פאַרוואָס ער זאָל נישט אויפטרעטען פאַר די פעלקער פון דער וועלט און פערלאַנגען ביי זיי אַ טעריטאָריע, וואו צו ענטוויק־לען אַן אייגענע מדינה, וועלכע וואָלט געקענט האַנד־לען מיט אַנדערע מדינות אויף דעם געביט פון זיינע אייגענע אייגענשאַפטען און כאַראַקטער־שטריכען. מיר וואָלטען דאַן געקענט בעציהען זיך צו די יודען, פונקט ווי מיר בעציהען זיך צו אַנדערע פעלקער. וואָס איך קען נישט פערשטעהען איז, פאַרוואָס די יודען אַליין זאָלען זיין געגען דעם. אפשר האָט עס צו טון מיט דעם, וואָס זיי זענען צו־טריבען און צושפּרייט געוואָרען איבער דער וועלט, מיט דער צייט וועלען, מעגליך, די יודען אַליין בייקומען די געגנערשאַפט".

„אָבער, אָט איז פּאַלעסטינע", — ווייזט־אָן באָיד, — „און די סאָוויעטען־רעגירונג האָט אָנגע־באָטען ביראָ־בידזשאַן אויסשליסליך פאַר יודישע קאָלאָניזאַציע פונדעסטוועגען בעציהען זיך יו־דען קאַלט צו דעם".

„זיי רופען זיך נישט אָפּ", — דענקט אָ'ניעל, — „וויל זיי קענען זיך נישט איבערגעבען צווישען זיך".

דרייזער האָט אָבער אַן אַנדער מיינונג:

„זיי רופען זיך נישט אָפּ אויף ביראָ־ביד־

(גייטער זעה 9. זייט)

רעכט און לעבען

יורידישע ביילאגע
פון „נייעם פאלקסבלאט"

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט

פעראנטווארטליכקייט פאר מיליטער-שטייער

פעראנטוואָרטלעך פאר מיליטער-שטייער איז אויסשליסליך דער בעטרעפענדער מיליטער-פליכטיגער אליין און נישט זיינע עלטערן. ממילא קאָן מען נישט סעקוועסטרירען פאר אזא פערלעגענעם שטייער חוב די חפצים, וועלכע זענען אָהן ספק דאָס אייגענטום פון זיינע עלטערן למשל: שאנק, טישען, קאנאפע, הענג-זייגער און ענליכע שטיב-זאכען.

דאגעגען איז יאָ געזעצליך דער סעקוועסטער, וואָס איז געלייגט געוואָרען אויף איינינע מענער מלבושים, וועלכע האָבען געהאָנגען אין דער על-טערנס שאנק אלענפאלס אזוי לאנג, כל זמן די זעלבע סעקוועסטרירטע חפצים זענען נישט עלימינירט געוואָרען פון דער זאַיענטשע, ווי אנ'אייגענטום, וואָס געהער צו א דריטען פערזאָן.

ווען קאן מען נישט צונעמען אנ'איינציגע מאַשין?

א פאָטער האָט געפיהרט א גאלאנטערי געשעפט און איז געבליבען שולדיג א געוויסע סומע אומזאץ-שטייער. האָט מען אין זיין היים סעקוועסטרירט אויף דעם חשבון א ניי-מאשין. א פריילייטיגע טאָכטער האָט אָבער דערקלערט, אז די סעקוועסטרירטע מאשין איז איהר אייגענטום, אז זי איז א שניידערין און לעבט פון אייגענער ארבייט, אז זי ארבייט אויף דער זעלבער מאַשין און אז די זעלבע מאשין איז ביי איהר דאָס איינציגע מיטעל צו פערדינען.

די שטייער-מאַכט האָט געהאַלטען, אז אזוי ווי די טאָכטער האָט נישט קיין פאַטענט ממילא קאָן זי נישט בעטראַכט ווערען פאר קיין פראָפעסיאָנעלע שניידערין און אזוי ווי זי קאָן אויך נישט בעוויייזען, אז די מאַשין איז איהר אייגענטום, דארף די מאַשין בעטראַכט ווערען פאר א בעשטאַנדטייל פון די עלטערנס באַלעבאַטישקייט. אויב אזוי איז דער געלייגטער סעקוועסטער א בערעכטיגטער.

אויפ'ן זעלבען שטאַנדפונקט האָט זיך אויך געשטעלט די לעצטע געריכטס-אינסטאַנץ.

עקזעקוציעס אויף אַרבייטסלוין

א סעקוועסטער אויף ארבייטסלוין פאר א חוב קאָן מען לייגען נאָר אין דער הויך פון איין פינפטעל און אויך בלויז אין דעם פאַל, ווען די שכירות איבערשטייגט די סומע פון 100 זלאָטעס א חודש. קויםם פערדינט אָבער דער בעל-חוב נישט מעהר ווי הונדערט אָדער ווייניגער זלאָטעס א חודש, קאָן מען אויף זיין שכירות קיין סעק-וועסטער נישט לייגען. אנ'אויסנאַם מאַכט אָבער דאָס געזעץ פאר אנ'אַלימענטען-חוב.

אין לעצטען פאַל קאָן מען לייגען א זאַיענטשע אויף אַרבייטסלוין, אומאָפהענגיג פון דער בעטרעפענער סומע פערשטייט זיך אויך נאָר אין דער הויך פון איין פינפטעל.

דאַגעגען אויב ס'האַנדעלט זיך וועגען אנ'עקזעקוציע סיי פאר אנ'אַלנעמיינעם חוב און סיי פאר אנ'אַלימענטען-חוב גלייכצייטיג און דער ארבייטסלוין בעטרעפט מעהר ווי 120 זל. א חודש מעג מען לייגען אנ'אַרעסט אויף צוויי פינפטעל שכירות.

צואייגענונג פון אנפערטרויט אייגענטום

אויב איינער האָט געגעבען דעם צווייטען א געוויסע סומע בכדי דאָס געלד איינצוצאָהלען אין א געוויסע אינסטיטוציע און דער שליח האָט שפעטער ערקלערט, אז ער האָט דאָס געלט אין גאַנצען נישט דערהאלטען, אז ר'האָט עס יאָ איבערגעוויזען אויפ'ן אָנגעגעבענעם אָרט, אלס איינס, צי ר'האָט עס בעהאַלטען אָדער דעפרוידירט דאַרף די האַנדלונג טראַקטירט ווערען, ווי א צואייגענונג.

התחייבות פון א לאקאטאר

א לאָקאַטאָר האָט זיך מתחייב געווען פאַר'ן געריכט גוטוויליג זיך אַרויסצוציהען פון דער דירה. אזא התחייבות פערפליכטעט און אויפ'ן סמך פון אזא התחייבות אליין קאָן שוין פעראָרדענט ווערען אנ'עקסמיסיע.

אַנדערש איז אָבער, ווען אזא לאָקאַטאָר האָט זיך פערפליכטעט צו פערלאָזען די פערנומענע דירה נאָך א פערזענליכע פערשטענדיגונג מיט'ן ווירט. אזא התחייבות איז נישט פערפליכטענד. אלענפאלס קאָן דער הויזווירט בלויז אויפ'ן סמך פון אזא התחייבות אליין קיין עקסמיסיע נישט קריגען. די פערפליכטונג קאָן נאָר העכסטענס דינען אלס ארגומענט נעגען בעטרעפענדען לאָקאַטאָר צוזאַמען מיט אַנדערע ארגומענטען.

וואס הייסט דאס אזוינס א יורידישער פערזאן?

א פערזאָן אין רעכטליכען זין הייסט יעדער סוביעקט, וואָס בעזיצט געוויסע רעכט. אזא סוביעקט מוז נישט דוקא זיין א מענש, ס'קאָן אויך זיין א געוויסע אינסטיטוציע. קוים איז עס אָבער יאָ א מענש, ווערט ער אָנגערופען פ י ז י ש ע ר פ ע ר ז אָ ן.

פיזישע פערזאָנען זענען אלזאָ אלע מענשען פון געבורט ביז צום טויט, אומאָפהענגיג פון זייער רעכטליכע טאַט-פעהיגקייט. פאר א פיזישען פערזאָן אין רעכטליכען זין ווערט אפילו אויך אָנערקענט א קינד, וואָס טראָגט זיך שוין אין שויס פון דער מוטער און איז נאָך נישט געבוירען געוואָרען.

דאַגעגען, אויב דער סוביעקט איז נישט קיין מענש, נאָר א קערפערשאַפט מיט אייגענער רעכט-ליכער טאַט-פעהיגקייט, ווערט ער אָנגערופען י ו ר י ד י ש ע ר פ ע ר ז אָ ן. א יורידישע פערזאָן איז דעריבער א פעראייניגונג פון מענשען, וואָס ווירקט אויסערליך אין פריוואַט-רעכטליכען זין, ווי א בעזונדערע גאַנצקייט. אזא יורידישע פערזאָן ווערט למשל זיין אנ'אַקציען-געזעלשאַפט, א וואוילטעטיגע, קולטור אָדער ספּאָרט-אינסטיטוציע, שפּיטאַל, בילדונגס-אנשטאַלט און אין א געוויסער מאָס אויך א מלוכה, געמיינדע, שטאָט.

בכלל אָנערקענט דאָס געזעץ דרייערליי יורידישע פערזאָנען: קאָרפּאָראַציעס, פונדאַציעס און אינסטיטוציעס. א קאָרפּאָראַציע איז א פעראייניגונג פון מענשען, ענטשטאַנען אויפ'ן סמך פון א בעשטעטיגטען סטאַטוט, [illegible] צו דערגרייכען בשות-פות'טע צילען מיט בשותפות'דיגע מיטלען. א פונדאַציע איז א בעשטימונג צו פערווענדען א פערמעגען אויף א געוויסען ציל. אנ'אינסטיטוציע איז אנ'איינריכטונג ענליך צו א פונדאַציע, מיט דעם אונטערשיד, וואָס דאָ איז מאַסגעבענד נישט בלויז דער ווילען פון פונדאַטאָר, נאָר אויך דער ציל, צו וועלכער זי איז בעשטימט.

יעדער יורידישער פערזאָן קאָן האָבען זיין בעזונדער פערמעגען, וואָס ווערט פערוואַלטעט דורך פיזישע פערזאָנען. דאָס פערמעגען מאָר אָבער נישט זיין דאָס אייגענטום פון קיין איינעם פון די דאָזיגע פיזישע פערזאָנען. זיי מעגען דאָס פערמעגען, מיט וועלכען זיי פערוואַלטען, פער-קויפען, פערפאַכטען, בעשווערען אָדער שליסען אַנדערע אָבמאַכען.

אין די אלע אַקציעס טרעט אַרויס אלס ווירקענדער פערזאָן, אלס רעכטליכער סוביעקט, א יורידישע פערזאָן דורך דער פערמיטלונג פון פיזישע פערזאָנען, אלס זיינע אָרגאַנען. די רעכט-ליכע פערזאָן-פעהיגקייט געהער אָבער נאָר צו די יורידישע פערזאָנען און נישט צו זייערע אָרגאַנען און דעריבער טאַקע קאָן מען גערינכטלעך איינ-קלאַגען נאָר די געמיינדע פון דער שטאָט לאָדז אָבער נישט דעם מאַגיסטראַט.

בכלל קאָנען יורידישע פערזאָנען (פעראייני-גונג פון פערזאָנען) האָבען די זעלבע רעכט און פליכט וואָס פיזישע פערזאָנען (בעזונדערע פער-זאָנען) א חוץ די יעניגע רעכט און פליכטען, וועלכע טראָגען אריין פערזענליכען כאַראַקטער: למשל א יורידישער פערזאָן קאָן נישט שליסען קיין חתונה-אַקט, באַלייגען א שבועה, דינען אין מיליטער א. א. וו.

א יורידישער פערזאָן ענטשטייט דורך אנ'אָבמאַך צווישען צוויי אָדער מעהר פיזישע פער-זאָנען. א יורידישער פערזאָן הערט אויף צו עקזיס-טירען נאָכדעם ווי ער ווערט אויפגעלעזט אָדער ער לעזט זיך אליין אויף.

י. אינפעלד.

אָרטאָפּעדישער אנשטאַלט

פראָטעזען, גאָרסעטען, אָר-טאָפּעדישע אַפּאַראַטען אַלער אַרט, לייכטע פלאַט-פוס-איינלאַגען געגען פוס-שמערצען אלס נאָך גיפּס-אָבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović

פּיעטריקאָווער 119, טעל. 281-81

ר. אליזראעל

דירעקטאר אדאלף גאלד

סענסאציאנעל-שפּאַנענדער ראמאַן פון יודישען לעבען

42

האָט זיך טאַקע לעאָן דאַבושינסקי אַרומגע-טראָגען מיט זיין עגמת נפש און געוואַרט אויף א לעזונג פון דער פראַגע. ער האָט געוואוסט, אז די לעזונג מוז סוף-כל-סוף קומען, אז דער סוד קען בשום אופן אויף לאַנג נישט בעהאַלטען ווערען. דעריבער האָט לעאָן אָפּגעשלעפּט זיין חתונה מיט ניוטאַ'ן, וואָס האָט ניוטאַ'ן פערשאַפט פיל צער און זי האָט אָנגעהויבען צו טראַכטען וועגען דעם, צי לעאָן האָט נאָך צו איהר דיזעלבע געפיהלען וואָס אמאָל...

קאַפּיטעל 10

דירעקטאָר גאָלד'ס ליבעס-בריף

גראַף ראַשעוויטש איז צוריקגעקומען מיט דער אַרטיסטקע אַדאַ פון רעסטאָראַן-וואַגאָן אין זייער קופּע. זיי האָבען צוזאַמען איבערגעכטיגט. אַדאַ האָט גאַרנישט בעמערקט, אז איהר זאָל עפּיס פעהלען פון איהר באַגאַזש, אז ביי איהר זאָלען האָבען געבאַלעבאַטעוועט גנבים. אריינקומענדיג צוריק אין קופּע, האָט זי איבערגעציילט אלע איהרע פּעקלעך און זעהענדיג אלע פּעקלעך ליגען אויף דעמזעלבען אָרט, וואָס פריהער, איז זי געווען פולשטענדיג בערוהיגט.

צומאָרגענס אינדערפריה האָט גראַף ראַשע-וויטש זיך געפיהלט ווי א ליבהאָבער פון אַדאַן. זיי זענען שוין אין געשפּרעך איבערגעגאַנגען אויף „דו". זיי זענען געווען פרעהליך און פריי און געקוקט אויף נייע עמאָציעס בעת דער רייזע. אַדאַ אליין האָט געוואָלט, אז די רייזע קיין בריסעל זאָל זיך ציהען וואָכענלאַנג. נאָך די איבערלעבע-נישען פון וואַרשאַ האָט זי געשטרעבט נאָך פער-טויבונג, נאָך שטאַרקע אויפטרייסלונגען, כדי זי זאָל דאָס אלץ פערגעסען. נישט דער איינציגער קאָנצערט איהרער אין וואַרשאַ איז דאָך געווען דער ציל פון איהר קומען אין דער פּוילישער הויפּט-שטאָט, וועגען דעם האָט קיינער, אויסער עטליכע מענשען נישט געוואוסט. זי האָט געהאַט אַנדערע אָנגעלעגענהייטען צו ערלעדיגען, איהרע פּריוואַטע. זי האָט אָבער גאָרנישט געקענט פון צוליב דער שרעקליכער געשיכטע מיט ווייס'ן, וועלכער האָט איהר געדראַפט בייהילפיג זיין אין אלעם אין וואַרשאַ. דאָס האָט זי שטאַרק אויפגע-רעגט און דער מאָרד אליין האָט אויך געהאַט אויף איהר א שרעקליכער ווירקונג, הגם זי האָט דאָס נישט אַרויסגעוויזען און לויט איהר האַלטען זיך האָט קיינער נישט געקענט אפילו טראַכטען וועגען דעם, אז די אַרטיסטקע אַדאַ האָט עפּיס אנ'אינטערעס אין דעם גאַנצען ענין און איז אפשר איינע פון די הויפּט-שריפּלעך אין דער נעהיימ-נישפולער מאַשין, וואָס פאַבריצירט מאָרדען און שרעקליכע פערברעכענס.

אויף דער גרעניץ האָבען די פּאַסאַזשירען געמוזט עפענען זייער באַגאַזש, כדי פאר די גרע-ניץ בעאַמטע צו ווייזען, צי ס'ווערט נישט גע-פיהרט קיין געשמוגעלטע סחורה. די פּאַסאַזשירען פון ערשטען קלאַס און פון די שלאָפוואַגאָנעס ווע-רען געווענליך אַנדערש בעהאַנדעלט ווי די פּאַ-סאַזשירען פון דריטען קלאַס, מיט וועלכע מען מאַכט נישט קיין גרויסע צערעמאָניעס. אין דער דריטער און אין דער פערטער קלאַס, איז די רע-וויזיע א שטרענגערע, מען עפענט יעדעס פּעקעלע פון פּאַסאַזשיר און מען קוקט עס אדורך, אין דער ערשטער קלאַס איז עס אַנדערש, די בעאַמטע זע-נען העפליכער און ווייניגער ריקזיכטלאָז, געפעלט זיי די נאָז פון א פּאַסאַזשיר. קענען זיי פערביי-געהען און איגנאָרירען זיך נישט הייסען עפענען דאָס געפּעק. אויך דאַסמאָל איז אין דער דריטער קלאַס אדורכגעפיהרט געוואָרען א שטרענגע רע-וויזיע, מ'האָט געזוכט עפּעס ספּעציעלעס, וואָס האָט קיינער נישט געוואוסט.

— היינט א שטרענגע רעוויזיע אויף דער גרעניץ, האָט אַדאַ געזאָגט צום גראַף, פערציהענ-דיג א פּאַפּיראָס.

אונזער לאַנד איז אָרים און נאָך נישט אָר-גאַניזירט, מיר קענען זיך נאָך נישט ערלויבען דעם לוקסוס פון שמוגלען. דאָס פאָלק איז אויג-וויסענד; פערשטעהט נישט די בעדערפענישען און די אינטערעסען פון דער מלוכה און שמוגעלט אָהן אויפהער, דעריבער מוזען די רעוויזיעס זיין שטרענגע, דער שמוגעל אויף די גרעניצען מוז איינמאָל פאר אלעמאָל אויסגעראָט ווערען, איך האַלט זיך אין דער מיינונג, אז אין דער הינזיכט איז די מאַכט גערעכט.

— מ'דאַרף אָבער דערקענען אין אויסזעהען, ווער ס'איז פעהיג אויף שמוגעל און ווער נישט און נישט מאַכען אלעמען גלייכע שוועריגקייטען.

— פערשטעהט זיך אַדאַ אז אונז וועט מען נישט אָננעהמען פאַר קיין שמוגלערס, צו דעם ווילען צוהעלפען אונזערע נעמען: די גרויסע, וועלט-בעריהמטע אַרטיסטקע אַדאַ און גראַף ראַ-שעוויטש איינע פון די סאַמע יחוסדיגע פאַמיליעס אין פּוילען.

— האָט אייער מאַכט אזא גרויסען דרך-ארץ פאַר נעמען.

— א יאָ, גרויסע נעמען און טיטולען האָבען נאָך אלץ די אויבערהאַנד ביי אונז.

די רעוויזיע איז געגאַנגען איהר וועגס און וואָן ערשטער קלאַס. דאַסמאָל איז געווען די רע-וויזיע אזוי שטרענג, אז פון מאַנכע וואַגאָנעס האָט מען די פּאַסאַזשירען געהייסען אינגאַנצען אויס-שטייגען און די בעאַמטע האָבען אדורכגענישטערט יעדעס ווינקעלע. אַדאַ איז געווען שטאַרק אומגע-דולדיג און עטוואָס אויפגערעגט. זי האָט שוין געוואָלט אז ס'זאָל שוין זיין נאָך דער רעוויזיע און זי זאָל זיך שוין געפינען אויף יענער זייט גרעניץ. ראַשעוויטש האָט דאָס בעמערקט און האָט געזאָגט:

אַדאַ, דו ביזט נישט געדולדיג, דו וואָלסט שוין וואָס גיכער געוואָלט פּטור ווערען פון מיין געזעלשאַפט, נישט אמת?

— א ניין נישט וועגען דעם האַנדעלט זיך, דיין געזעלשאַפט איז מיר געווען נישט נאָר אַנגע-נעהם, נאָר אפילו נוצליך. ווען איך וואָלט דיך נישט געטראָפען, וואָלט איך די רייזע פּשוט נישט אויסגעהאַלטען.

— פאַרוואָס דען ביזט דו אזוי אומגעדולדיג און אויפגערעגט.

— מיך דערנערווירט דאָ די גאַנצע פּראָצעדור און דאָס לאַנגע אויפהאַלטען זיך אויף דער גרעניץ.

— אהא, איך האָב פערגעסען, אז דו ביזט א מענש מיט דעמאָקראַטישע פּרינציפּען, האַסט פיינד די ביוראָקראַטיע און די איבריגע פאָרמאַ-ליטעטען.

אַדאַ איז געווען צופרידען, וואָס ראַשעוויטש האָט איהר אונטערגערוקט א תירוץ און האָט בא-ענטפערט.

— יאָ, איך בין א שונא פון די דאָזיגע אלע פאָרמאַליטעטען.

דערוויילע האָט אַדאַ געקוקט ווי צו בעהאַל-טען איהר גרויסע לעדערנע טאַש, וואָס איז געלע-גען אין וואַגאָן, זי האָט נישט געקענט טאָן, ווייל דער גראַף האָט נישט אָפּגעטראָטען פון איהר אפילו אויף איין מינוט.

(פאָרטזעצונג קומט)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

זונטאג 10 יט אלול תרצ״ג

סעפטעמבער

זון־אויפגאַנג 4.58
זון־אונטערגאַנג 6.08

סובסקריבציע פון די פינאנץ־בעאמטע אויף דער נאציאנאלער הלוואה

דעם 8 ד. ח. איז אינ׳ם לאָקאַל פון פינאַנץ־בעאַמטען־פעראיין פאָרגעקומען אַן אויסעראָרדענטליכע פערזאַמלונג פון די מיטגלידער, געווידמעט דער פראַגע פון סובסקריבירען די נאַציאָנאַלע הלוואה.

נאָכ׳ן רעפעראַט און דער דיסקוסיע, האָבען די פערזאַמעלטע אין דער צאָהל פון 400 מאַן איינשטימיג אָנגענומען פאָלגענדע רעזאָלוציע:

„די פערזאַמעלטע האָבען דעם 8 סעפטעמבער 1933 אויף דער אויסעראָרדענטליכער אַלגעמיינער פערזאַמלונג פון פינאַנץ־בעאַמטען־פעראיין אין לאָדז האָבען איינשטימיג בעשלאָסען צו סובסקריבירען די נאַציאָנאַלע הלוואה, בכדי דערמיט ארויסצווייזען דעם פולשטענדיגען צוטרוי צו דער פינאַנץ־פּאָליטיק פון דער רעגירונג און איהרע בעמיהונגען צו דערהאַלטען דאָס גלייכגעוויכט פונ׳ם יודזשעט״.

אין וואס׳ער שפראך דארפען געפיהרט ווערען האנדעלס־ביכער?

(א) אויפ׳ן יסוד פון אַ מיניסטעריאַלען צירקולאַר האָט די פינאַנץ־קאַמער מודיע געווען די אונטערליגענדע פינאַנץ־אַמטען וועגען דער אויפקלערונג מכוח׳ן אופן פון פיהרען האַנדעלס־ביכער דורך האַנדעלס־און־אינדוסטריע־אונטערנעהמונגען.

די דאָזיגע ביכער קאָנען געפיהרט ווערען אויך נישט אין דער פּוילישער שפּראַך.

האַנדעלס־ביכער, וואָס ווערען געפיהרט אויפ׳ן גרונד פון דער מיניסטעריאַלער פעראָרדענונג און פעראיינפאַכטע ביכער דאַרפען געפיהרט ווערען אין פּויליש.

אויף צו פיהרען די דאָזיגע ביכער אין אַן׳אַנדער שפּראַך דאַרפען די פעראינטערעסירטע פירמעס בעקומען אַ דערלויבעניש, וואָס ווערט אין אויסנאַהמס־פאַלען ארויסגעגעבען דורך דער פינאַנץ קאַמער.

מיט געדרוקטע אדרעסען
אזוי אז זייער שווינדעל האט א פנים פון אמת

(2) אין אויספאָרשונגס־אַמט פליסען די לעצטע טעג וויהער אַריין מעלדונגען וועגען שווינדלעריי־ען דורך „קאָנטראָלירען" דאָלאַרובקעס א. אַנד. ווערט־פּאַפּירען.

לעצטענס זענען אָנגעקומען זיבען אַזעלכע אַנקלאַגעס.

ווי עס ווייזט זיך אַרויס, איז צו דעם דאָזיגען ענין איצט צוגעטראָטען אַ באַנדע, וואָס דיספּאָנירט מיט אַ געוויסען גרונט־קאַפּיטאַל.

פון די אָנקלאַגעס איז צו זעהן, אַז די שווינדלער, ווען זיי קומען צו קאָנטראָלירען די ווערט־פּאַפּירען, — לייגען זיי פאָר שטענדיג צו אַרויסשיקען די דאָזיגע פּאַפּירען צום אויסטוישען.

זיי לייגען פאָר קאָנווערטען, אויף וועלכע עס איז שוין געדרוקט דער אַדרעס. און בעת׳ן אַריינלייגען די אויטענטישע ווערט־פּאַפּירען אין די קאָנווערטען ווערט בעגאַנגען דער שווינדעל.

מען האָט זיך גענומען ענערגיש צו פאַנגען די שווינדלער.

מיט א טאפ אין קאפ
אז ער לאזט נישט א ווארט ארויסרעדען

(2) אויף ווידאַק 4 האָט נעכטען פּאָגאָטאָוויע געהאַט אַ שטיקעל אַרבייט: באַנדאַזשירען די שווער צוקלאַפּטע 24־יעהריגע יוזעפא טראַנאַווסקא (פון דוואָרסקא 44).

פּאָליציי האָט שפּעטער פעסטגעשטעלט דעם האַנדעל: מיט אַ יאָהר צוריק האָט וולאַדיסלאַוו גראַבאָווסקי חתונה געהאַט מיט יוזעפאַן.

אַזוי ווי צווישען דעם פּאָר־פּאָלק איז די ליבע ווייט נישט געווען אַזוי שטאַרק, ווי אין שיר־השירים, אַ שטייגער, האָט מען זיך אַזוי לאַנג אַרומגעקריגט ביז מ׳איז מיט מזל מיט אַ האַלב יאָהר צוריק פונאַנדערגעגאַנגען.

נעכטען איז יוזעפא געקומען אין דער ביייער וואוינונג פון איהר געוועזענעם מאַן און געוואָלט איהם עפּעס זאָגען, האָט ער איהר נישט געלאָזט דעם מויל עפענען, און תיכף ומיד געמאַכט פליהען אין איהר קאָפּ אַן אייזערנעם טאָפּ...

חוץ מזה האָט ער איהר טאַקע צוגעלייגט אַ פּאָר טרוקענע קלעפּ.

מיט׳ן מאַן האָט זיך פערנומען פּאָליציי.

אפגעטון אויף טערקיש
אוז זיך אויפגעהאנגען אין זיין קרעדיטארס וואוינונג

אין דאָרף מילאָוו אונטער פּעטריקאָוו האָט זיך די טעג אַ פויער אויפגעהאַנגען ביי זיין בעל־חוב אין שטוב און דאָס האָט ער דעם בעל־חוב אָפּגעטון „אויף טערקיש".

מיט עטליכע חדשים צוריק, האָט דער 65־יעהריגער פויער דאָמבעק געבאָרגט ביי זיין אַ שכן גורסקי 100 זל.

צוליב דעם, וואָס ג. האָט דעם חוב נישט געוואָלט אָפּגעבען, האָט ער בעשלאָסען זיך אין איהם נוקם צו זיין. דער אַלטער ד. איז אַוועק צו זיין שכן, ווען יענער איז נישט געווען אינדערהיים, האָט ער זיך פערשלאָסען און זיך אויפגעהאַנגען אויף אַ קליאַמקע. ווען ד. איז אַהיימגעקומען, האָט ער זיין קרעדיטאָר געטראָפען הענגען שוין אַ טויטען.

ער האָט איהם אָפּגעטון אויף טערקיש.

פערקלענערט די אדמיניסטראציע־אפצאהלען פון דער גאזאווניע

(2) לויט ווי מ׳איז אינפאָרמירט אונז פון מאַגיסטראַט, זענען די אַדמיניסטראַציע־אָפּצאָהלען, וואָס ווערען גענומען דורך דער גאַזאָווניע רעדוצירט געוואָרען אויף 50 פּראָצענט.

בידוע האָט די גאַזאָווניע גערעכענט פאַר דער אַדמיניסטראַציע־טעטיגקייט, אָהן אונטערשייד וויפיל די רעכענונג האָט בעטראָפען (אפילו ווען מ׳האָט זיך אין אַ געוויסען חודש נישט בענוצט מיט׳ן גאַז) 2 זלאָטעס.

איצט איז די סומע רעדוצירט אויף 1 זל.

ס׳איז וואַהרשיינליך, אַז די גאַזאָווניע וועט אין איהר אייגענעם אינטערעס בטל מאַכען אינגאַנצען דעם אַדמיניסטראַציע־אָפּצאָהל.

דער גענעראל רידז־שמיגלי
אויף אנ׳אינספעקציע אין ראדאמסק

(2) נעכטען האָט געווילט אין ראַדאָמסק אויף אַן אינספּעקציע, אין דער אָנוועזענהייט פון אַ ריי העכערע אָפיצירען, דער אַרמעע־אינספּעקטאָר, גענ. רידז־שמיגלי.

אוועקגעחלשט איז דער גאס

(2) אויף דער קאַשטשעלנאַ־גאַס, נעבען נומער 6 איז אַנידערגעפאַלען אין דער גאַס און געחלשט אַ געוויסער מרדכי שאַיעוויטש (לאַגעווניצקאַ 20).

פּאָגאָטאָוויע האָט דעם אומגליקליכען אָפּגעפיהרט אַ היים.

פאטאגראפיסטען וואס „נעמען אראפ" באנקנאטען
געכאפט צו 2 יאהר תפיסה

אין דער פּאָטאָגראַפיע־בראַנזשע איז אויך אַ קריזיס און פּרנסה דאַרף מען, איז טאַקע דער זגערזשער פּאָטאָגראַפיסט העניק בראָומאַן געפאַלען אויף אַן׳המצאה און גענומען קאָפּירען באַנקנאָטען. דאָס האָט ער געמאַכט צוזאַמען מיט אַ געוויסען קלמן טאַקאַרסקי.

איז דאָך אָבער נישטאָ קיין מזל, כאַפּט מען זיי אויף דער „היסטער מינוט" און דאָס גאַנצע ביסעל „סחורה" צוזאַמען מיט די „פאַבריקאַנטען" פאַלען אַריין אין די הענט פון דער פּאָליציי.

נעכטען זענען זיי בעשטראָפט געוואָרען צו 2 יאָהר תפיסה יעדער.

רעגיסטראציע פון יאר־גאנג 1915

מאָרגען, מאָנטאָג, דעם 11־טען פון 3־טען קאָמיסאַריאַט מיט די אותיות:

H Ch I J K

און די וואָס וואוינען אויפ׳ן שטח פון 8־טען קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען־נעמען

T U W Z

דינסטאָג, דעם 12 פון 3־טען קאָמיסאַריאַט

פון L ביז O

און פון 9־טען קאָמיסאַריאַט

פון A ביז G

ווער ס׳וועט זיך נישט מעלדען צו דער רעגיסטראַציע אין ענטשפּרעכענדען טערמין וועט אַדמיניסטראַטיוו בעשטראָפט ווערען מיט 3000 זל. שטראָף אָדער 3 חדשים אַרעסט.

מעהר ארבייטסלאזע
וואס בעקומען אונטערשטיצונגען

(2) די פאָריגע וואָך האָט די קרייז־פּראָוואַל־טונג פון דעם אַרבייטסלאָזען־פאָנד אויסגעצאָהלט אויפ׳ן שטח פון דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע אונטערשטיצונגען פאַר 5,431 אַרבייטסלאָזע.

אין סך הכל זענען פאָריגע וואָך צוגעקומען 27 אַרבייטסלאָזע, וואָס האָבען גענאָסען פון די אונטערשטיצונגען.

אין משך פון די לעצטע חדשים איז עס דער ערשטער פאַל, וואָס די צאָהל אַרבייטסלאָזע אין דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע איז געשטיגען.

קאנפיסקירט די 3 לאדזער צייטונגען

(2) נעכטען זענען אין לאָדז קאָנפיסקירט געוואָרען אַלע דריי דייטשע צייטונגען פאַרן נישט ריכטיגען שילדערען דעם מאָרד פון דעם 14־יעהריגען קליאַטשעווסקי — אַ שילער פון די ווילנע גימנאַזיעס.

אפטייקען
היינטיגע נאכט־דיזשורען

(2) היינט ביינאַכט דיזשורירען: מ. קאַצ־פּערקעוויטש (זגערזשער 54), י. סיטקעוויטש (קאָפּערניקאַ 26) י. זונדעלעוויטש (פּיעטרקאָווער 25) סאָקאָלעוויטש און שאַט (פּשיאַזד 19), מ. ליפּיעץ (פּיעטרקאָווער 193), ריכטער און לאַבאָדאַ, 11 ליסטאָפּאַד 86).

ביי שטוהל־פערשטאָפּונג
פערדייאונגס־שטערונגען, מאָגענברענען, וואַלגונגען, קאָפּשמערצען, נעהמט מען פרוה ניכטערנהייט אַ גלאָז נאַטירליך ביטער־וואַסער
Franczsizka Józefa
עמפּפעהלט פון דאָקטוירים.

דער געריכטס־אורטייל
אין פראצעס פון דער „ליציטאציע אויף בעשטעלונג"

(2) נעכטען, אין דעם דריטען טאָג פונ׳ם פּראָצעס געגען דער שווינדלעריש־אָרגאַניזירטער ליציטאַציע פון די מאַשינען, וואָס זענען פערבליבען נאָכ׳ן געשטאָרבענעם טעאָדאָר זיילער, איז אַרויסגעטראָגען געוואָרען דער אורטייל געגען 6 בעשולדיגטע:

דער הויפּט־בעשולדיגטער, דער 42־יאָהריגער איגנאַצי זאַקזשעווסקי, — וועלכען עס איז פאָרגעוואָרפען געוואָרען, אַז ער אַלס לייטער פון דער עקזעקוציע־אָפּטיילונג אין אַ פינאַנץ־אַמט, האָט בעוואוסטזיניג און בכיוון בעשטימט און דורכגעפיהרט די ליציטאַציע — איז פער׳משפּט געוואָרען אויף אַ חודש אַרעסט (אָהן אָפּלייגען די שטראָף). דאָס געריכט איז געקומען צום אויספיהר, אַז זאַקזשעווסקי האָט צוגעלאָזט צו דער שווינדלערישער ליציטאַציע מחמת אַ פערזעהן.

די ביידע סעקוועסטראַטאָרען, דער 36־יאָהריגער פרידריך ערנסט בידערמאַן און דער 33־יעהריגער טאָמאַש אורבאַנסקי, וועלכע האָבען אַסיסטירט ביי דער ליציטאַציע און אונלעגאַל פערנומען די מאַשינען, זענען פער׳משפּט געוואָרען צו 8 חדשים יעדער.

דער 29־יעהריגער אַרטור געלערט איז פער׳משפּט געוואָרען אויף 6 חדשים פאַרן בעטייליגען זיך אין דער שווינדעל־ליציטאַציע און פאַרן פעלשען די אונטערשריפט פון זיין געשטאָרבענעם שווער, טעאָדאָר זיילער — אויף 8 חדשים. צוזאַמען — אויף 8 חדשים.

דער 30־יעהריגער ראָמאַן ליטקע, רערמיטלער און קאָמבינאַטאָר, וועלכער איז געווען דער איניציאַטאָר פון דער גאַנצער שווינדעל־געשיכטע, איז פער׳משפּט געוואָרען אויף אַנדערטהאַלבען יאָהר טורמע.

דער 33־יעהריגער קאַראַל־אַלפרעד געלערט איז געוואָרען פרייגעשפּראָכען.

זאל פילהארמאניע.

דאָנערשטאָג, דעם 14־טען סעפּטעמבער ד. י. 8.30 אָוענד קומט פאָר

א גרויסער קאנצערט

עס נעהמען אנטייל:

BRONISŁAWA ROTSZTATÓWNA (פידעל)

כארען און סאליסטען פון מוז. געזעלש. „הזמיר"

דיריגענט פּראָפ. י. זאַקס

לאדזער פילהארמאנישער ארקעסטער (דירעקציע: Teodor Ryder)

אין פּראָגראַם: פ. מענדעלסאָן, שאָטלענדישע סימפאָניע. וואָלפּורגיס־נאַכט — פידעל־קאָנצערט

דאנק-בריף פון אונגארישען אגראר-מיניסטער

(2) דער וואָיעוואָדען-אַמט האָט נעכטען דערהאַלטען א בריף פון אונגארישען אגראר-מיניס-טער דע-קאַלאַי, אין שייכות מיט זיין וויזיט דעם 5 ד. ח. אין דער עקספּערימענטאַלער לאַנדווירט-שאַפט-אַנשטאַלט אין בלאָניע, לענטשיצער קרייז.

דער אונגארישער מיניסטער דאַנקט פאַר דעם האַרציגען קבלת פנים, וואָס ער האָט דאָרט געהאַט, און לויבט שטאַרק די פּוילישע לאַנד-ווירטשאַפט.

בפרט לויבט ער די ענטוויקלונג פון דער ווײַן-פּראָדוקציע.

80 פּראָצ. הנחה אויף באַהנען

וואָס קעהרען זיך צוריק פון קור-ערטער

פון 1 אָקטאָבער ביז 15 דעצעמבער ווערט געגעבען יעדען איינציגען וואָס קעהרט זיך אום פון קור-ערטער 80 פּראָצענט הנחה אויף די באַהנען.

א „נעגענזייטיגער" בראַך...

ווי אזוי מ׳קאָן אויסהאַקען א שוי-פענסטער

(2) דער 27-יעהריגער ראָמאַן אורבאַנסקי (סקערביעוויצער 15) האָט זיך, אַדורכגעהענדיג די פּעטריקאָווער גאַס, געכאַפּט צו א שפּאַר־אָן אין א שוי־פענסטער און זי אַרויסגעקוועטשט, לא עלינו, מיט׳ן הינטער־חלק...

דערפאַר האָט ער און דער באַלעבאָס אליין, אַזוי־צוזאָגען, געכאַפּט דעם פסק, וואָרום ער האָט זיך דעם „ווי זאָגט מען עס" איינגעאַנצען צושניטען.

פּאַנאַטאָוויטש האָט איהם ערשטע הילף, און — מ׳האָט איהם אָפּגעפיהרט אין קאָמיסאַריאַט.

Dr. R.
Zalcwasser
CHIRURG — כירורג
ציגעל-גאַס 19, טעל. 125-17
נעהמט אָן פון 1—2 בייטאָג און פון 4—7 נאָכמ.

מ׳וועט ווידער ברוקירען לאָדז

אזא מזל האָבען שוין די לאָדזער גאַסען

(2) לעצטענס האָט דער רעגירונגס-קאָמיסאַר ה׳ וואָיעוואָדזקי לוסטרירט דעם שטאָטישען מאַגאַזין, וואָס איז בשעתו אָפּגעקויפט געוואָרען פאַר א מיליאָן מיט 200 טויזענד זלאָטעס.

עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אז דאָרט זיינען פאַראַן גרויסע גרובען פון אזא מין ליים „גלינקא", וואָס קאָן דינען צום אויסאַרבייטען קלינקער׳ן, ד.ה. אַזעלכע קלעצלעך, וועלכע אימיטירען גראַניט-קלעצלעך, גלאַטע און גלאַנציגע.

עס וועט דעריבער פּראָיעקטירט גאָר בקרוב צו אָנהויבען פאַבריצירען די קלינקירען. מיט וועלכע מ׳וועט קאָנען אויסברוקירען די לאָדזער גאַסען, און אויך די שאָסייען ארום לאָדז.

ווי אזוי א קאָנסטאַנטינער שטייער-צאָהלער „דעקט" א ראַטע

ער וועט אָבער מוזען זיצען 6 חדשים

אין קאָנסטאַנטין איז צום דאָרטיגען איינוואוינער זיגמונד סטאַנטשיק געקומען א בעאַמטער פון אָרטיגען פינאַנץ-אַמט מיט א „נאַקאַז פלאַט-ניטשי". סטאַנטשיק זעהענדיג דעם שטייער, וואָס מ׳האָט איהם געשאַצט, האָט גענומען דעם נאַקאַז איהם צוריסען אויף פיין פיצלעך און די שטיקלעך אריינגעפּאַקט אין דעם בעאַמטען׳ס קעשענע און בכבוד גדול איהם אַרויסגעוואָרפען.

פאַר דעם שטיקעל אַרבייט איז ס. נעכטען פאַרמשפּט געוואָרען אויף 6 חדשים תפיסה.

זיי האָבען געמיינט גוט

אָבער אויף דער וועלט איז עס אזוי געמאַכט, אז עס איז אַרויסגעקומען שלעכט

(א) וזהו ראיה:

די 4 גנבים — בראָניסלאַוו וואַלסקי (בשם „זבאַי"), סטאַניסלאַוו מילער (בשם „פלאַטפוס"), וואַצלאַוו קוטשינסקי (בשם „שיסטער"), און ערווין פינקע (בשם „באָוואַק") האָבען געהאַט א יום-טוב צו פּראַווען: אימיצינעס פון זייערע צוויי בשותפות׳דיגע קאַכאַניקעס ראַשינסקא און אור-באַנסקא.

זיינען זיי געגאַנגען, און גע׳גנב׳עט בלומען אין דעם בלומען-האַנדעל פון ערוואַרד ריטער (אָוואַ-צאָווא גאַס) און טשאַסטקע — אין דער בעקעריי פון וואָלף אַפּטעקאַוש.

נעכטען האָבען זיי דערפאַר בעקומען כדין.

געריכט: מילער — 6 חדשים זיצען און די איב-עריגע 3 — צו 2 חדשים.

דר. מעד.
מ. העללער
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע
צוריקגעקעהרט
8 טראַוגוטא 8, טעל. 179-89

פאַלשע 2 זלאָטיס

ווי אזוי דערקענט מען זיי

אין דער שטאָט האָט זיך באַוויזען א גרויסע צאָהל פאַלשע 2 זלאָטיס. מ׳קען זיי דערקענען אין די נישט גלייכע און פאַרגראָבענע קאַנטען. אויך די אויפשריפט איז נישט דייטליך.

א שנעפּסעל מאַכט טאַקע נישט קאַליע

אָבער ברען-שפּירט איז א קנאַפּע משקה...

דער אַרבייטסלאָזער סטעפאַן זלאָטאָוושיק (סלאָמיאַנא 24) האָט זיך נישט געקענט פרוויבען אויף ריינעם בראַנפען, און היות ווי א „לחיים" מוז מען מאַכען, האָט ער געמישט ליקער מיט ברענשפּריט, און געמאַכט די אמת׳ע כוסה.

דער סוף איז געווען, אז פּאָגאָטאָוויע האָט געהאַט דאָס אמת׳ע שטיקעל אַרבייט ביז מ׳האָט איהם אָפּגעמינטערט.

א ציהונג-גנבה

(2) גנבים האָבען זיך מיט א נאַכשליסעל אריינגעקראָכען אין דער וואוינונג פון גרשון-הענך גאָלדבערג (פּיעטרקאָווער 10) און צוגעגנב׳עט דאָרט פאַרשידענע ציהונגס-שטיקלעך פאַר אנ׳ערך 2,185 זלאָטעס.

צו אַלע ג. שפּילער!

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער איצטיגער ציהונג פון דער 5-טער קלאַס פון דער מלוכה-לאָטעריע ווערט בעקאַנט געמאַכט די פאַר-אינטערעסירטע, אז די טאַבעלקעס פון די געווינסען קען מען נאָכזעהן אומזיסט טעג-ליך אין דער גרעסטער אין לאָדז קאָלעקטור פון

ס. יאַטקאַ
פּיעטריקאָווער 22
פּיעטריקאָווער 66

דאָרט ווערען אויך אויסגעצאָהלט זעמטליכע געווינסען.

ציהונג פון דער מלוכה-לאָטעריע

5-טע קלאַס — 2-טער טאָג

Po 15,000 zł. na N-ry 21347 38762.

10,000 zł. na Nr. 75084

Po 5000 zł. na N-ry 37311 53776 105408 127951 152813

Poo 2000 zł. na N-ry 5202 13838 43091 50697 56437 58181 61045 98304 100901 106417 106558 120810 123126 126449 132108 134483 149442 151244.

Po 1000 zł. na N-ry 1339 8279 12364 14716 29527 35746 38703 42909 44750 45117 46175 46878 48586 61217 61971 66693 75784 78774 81023 81955 84139 86208 87701 96777 96786 102744 107113 113250 125108 140687 142408 146460 152786.

Po 250 zł. na N-ry:

84 117 288 343 431 35 75 542 69 629 720 51 859 900 79 1044 224 3304 09 85 427 67 76 571 85 766 77 2182 206 79 356 76 500 54 615 715 818 73 3133 200 301 426 65 551 59 844 966 4138 63 79 93 257359 493 549 673 778 845 5063 81 163 92 224 452 651 762 956 91 6015 42 84 103 11 479 84 95 937 60 7023 44 74 79 142 57 329 81 653 65 766 824 27 41 48 93 907 8042 64 112 83 207 36 46 57 317 91 630 87 9037 249 361 95 511 614 44 738 10007 30 161 99 663 868 927 11001 230 242 339 50 583 700 35 925 39 56 60 75 12141 242 547 86 13437 561 69 89 793 831 934 14394 496 98 749 63 15121 214 493 557 690 762 979 16042 115 209 29 50 822 597 737 61 70 854 96 17071 766 95 987 18029 41 288 345 668 -77 19030 176 265 311 23 468 73 809 40 74 93 20000 206 303 47 48 82 525 82 798 977 21135 40 88 374 501 25 90 652 774 804 57 949 63 22062 82 155 77 221 503 659 854 57 908 23053 495 661 24034 40 72 281 446 72 605 793 991 22031 133 330 597 680 816 976 26092 281 466 570 72 27147 74 252 382 88 583 959 28084 94 254 418 75 504 37 609 96 717 28 817 29115 65 211 18 330 448 545 742 849 53 901 43 76 30038 110 259 482 530 723 63 989 31073 288 393 408 68 535 737 803 88 940 92 32012 15 74 128 286 574 86 997 35073 354 443 534 59 78 772 901 34266 466 504 43 69 71 617 37 87 781 874 99 938 35074 99 116 343 426 651 60 65 770 818 904 17 36096 108 46 207 39 356 414 739 865 978 37068 91 345 429 758 835909.

38107 25 305 451 559 764 91 804 925 39045 235 91 364 93 590 40029 143 49 316 21 32 41 77 78 93 427 510 117 90 977 41021 73 88 192 375 422 85 565 88 93640 73 791 872 42064 167 258 439 43 543 836 46 933 43125 81 214 482 83 577 621 48 95 714 65 833 97 44136 53 493 611 19 25 29 729 83 93 810 22 934 45038 144 267 392 639 704 85 805 51 75 973 94 16010 114 257 73 314 27 54 81 824 50 71 47043 131 34 285 428 512 803 21 56 48013 111 209 364 67 412 578 636 736 925 84 49036 207 438 92 504 14 27 57 605 765 877 954 94 50035 50 349 479 506 25 52 69 791 878 51028 142 377 85 495 591 877 52006 51 143 329 36 82 546 65 628 717 27 858 957 53131 41 71 89 249 75 43249 508 70 82 857 97 718 24 92 805 06 26 61 958 67 54273 331 46 68 431 558 607 989 720 94 844 55313 472 747 56135 223 300 93 404 579 668 802 28 955 57008 38 135 46 85 204 914 44 58228 302 530 613 740 821 76 77 926 70 59097 126 201 14 31 417 623 92 873 919 60010 59 76 322 71 78 413 608 830 76 61099 109 64 269 316 450 83 601 31 35 52 786 90 913 57 80 62184 300 64 696 710 35 815 939 83 63097 218 407 15 [illegible] 83 700 53 79 805 61 915 51 64117 72 424 574

81 069 87 768 92 812 76 942 65113 32 90 229 357 442 533 40 57 699 778 843 921 66035 384 983 328 80 416 96 515 875 93 984 67128 48 98 81 550 628 779 99 931 52 70 68077 224 76 92 358 93 463 669 2 604 34 65 740 881 82 907 97 69007 63 83 170 247 94 301 91 437 527 76 625 717 48 910 70317 20 98 443 57 79 766 871 972 71003 46 176 219 37 367 509 618 981 72011 70 83 161 86 289 549 728 73078267 446 81 623 846 67 74281 439 67 656 764 912 75182 341 558 655 763 85 967.

76183 231 641 792 969 77050 90 320 34 429 517 76 694 758 849 64 67 96 974 78015 64 69 103 203 71 493 523 618 62 703 821 945 93 79028 39 134 60 255 304 462 661 80185 390 460 546 678 728 57 72 95 904 81028 82 102 26 30 319 482 645 53 732 911 12 68 82137 287 377 402 898 83046 67 107 433 41 690 721 871 84737 58 827 900 1 33 85038 203 18 25 311 49 429 77 580 93 662 70 734 801 901 33 90 86138 83 448 66 684 768 814 78 87143 452 506 702 11 866 941 88141 77 307 422 33 57 818 55 65 81 929 89017 60 113 201 96 316 443 772 911 61 90091 112 492 98 535 621 41 54 78 91003 51 328 52 507 845 968 92087 125 31 329 554 95 779 968 93287 358 442 583 620 25 761 83 944 94032 133 36 57 346 52 540 75 658 769 826 905 52 95076 79 83 112 31 67 279 337 65 534 611 800 21 25 96150 66 281 343 54 696 722 35 82 789 863 77 92 977 88 97295 328 542 76 707 874 931 40 98049 101 266 328 400 68 699 877 959 99254 311 45 69 461 671 709 851 78 82 909 56 84 100111 91 248 387 631 48 71 729 101102 290 323 86 496 573 741 817 57 916 57 102151 242 778 838 67 95 103083 173 212 18 359 436 52 507 92 70 9104311 600 64 99 944 105186 222 388 590 673 849 97 993 106286 322 449 599 747 107009 148 396 406 37 507 9 60 600 747 875 924 55 65 108079 416 47 98 700 80 923 109068 78 107 592 612 708 803 59 925 110155 66 319 365 432 548 886 111077 169 202 3 27 83 325 62 420 50 615 59 67 701 65 988 95 112231 51 321 22 57 86 524 620 80 797 817 917 113107 73 262 421 630 95 841.

114050 60 105 10 365 69 520 115200 15 94 383 586 744 76 859 992 116034 60 98 153 328 75 422 117149 258 489 543 63 646 817 25 118116 38 209 42 66 435 67 591 95 621 27 759 79 874 909 119038 43 165 237 89 310 626 67 68 704 832 961 72 120097 115 49 313 39 43 96 589 661 98 709 76 86 920 62 121029 72 97 128 44 336 43 499 641 814 43 906 12279 330 47 403 29 81 503 96 666 72 974 123026 131 41 282 88 394 404 7 97 397 693 76 1 52 954 124291 89 485 564 743 51 901 5 125098 178 91 99 279 344 431 526 744 87 126028 95 200 43 82 486 88 534 617 22 676 995 127042 148 313 519 603 44 864 940 128151 394 578 649 710 918 129020 170 302 21 679 722 807 46 48 67 955 130077 145 227 400 500 92 645 767 95 131035 40 95 221 323 99 432 55 515 606 52 72 911 132158 211 434 529 35 89 610 36 42 89 712 17 68 805 43 133030 66 108 41 216 491 654 84 717 818 59134022 83 190 415 45 63 614 91 765 978 135123 221 46 139 475 525 647 75 779 832 915 42 93 136099 174 261 349 464 80 504 622 137126 35 207 322 40 566 674 808 86 932 56 138049 138 235 315 41 68 509 944 139162 404 27 509 10 909 140048 105 214 496 677 726 89 805 64 978 141108 85 87 99 203 65 95 346 432 72 504 765 824 29 59 142137 263 861 996 143090 172 224 30 42 368 402 76 601 924 54 97 144115 41 863 929 85 145006 150 316 35 413 581 86 600 860 90 902 146021 147076 112 89 527 55 64 73 679 924 148154 257 339 70 728 813 60 926 67 79 [illegible] 365 [illegible] 400 12 706 98 [illegible] 89 90 95

369 479 550 675 873 968 151076 150 279 325 456 537 644 77 718 800 987 152028 136 240 306 599 627 83 742 68 828 52 914 37 153021 315 479 550 700 98 899 154000 15 402 42 559 747 823.

CIAGNIENIE POPOŁUDNIOWE.

75,000 zł. na Nr. 48847

Po 10,000 zł na N-ry 36482 37638 39603 70864 102508 123369 140223

Po 5000 zł na N-ry 25039 65270 89780 91282 100091 100901 106417 106558

Po 1000 zł. na N-ry 3795 5500 11617 17935 18008 22397 25605 27257 36536 39637 39873 45702 52934 61854 65217 66349 68038 69111 69790 78080 80166 85209 86513 87279 88880 92800 98056 99399 103952 111379 128879 133709 134716 135089 140128 140196 140385 144579 147619.

Po 250 zł. na N-ry:

12 289 383 439 529 785 887 95 1038 146 362 651 783 97 953 75 97 2146 212 510 728 34 63 3049 155 259 94 374 97 497 503 645 4115 30 624 78 801 986 5010 54 331 90 431 62 521 63 728 53 828 73 96 910 83 6028 150 481 508 65 669 88 91 729 43 877 910 7328 36 458 717 8088 313 520 675 9 813 86 9159 97 259 315 16 448 625 29 66 816 10229 459 555 59 770 901 84 11002 277 360 73 420 825 984 12057 84 573 628 847 979 13139 320 640 768 808 14000 97 142 62 88 327 442 851 15105 94 326 34 44 488 770 866 996 16034 74 240 521 631 60 17306 17 35 43 49 414 85 881 18057 62 83 190 225 75 355 469 650 886 996 19050 283 98 467 76 649 57 92 998 20066 85 218 89 382 440 537 695 721 28 53 878 21155 236 79 416 63 92 534 60 86 700 918 70 84 22144 358 567 713 925 93 23117 212 413 59 510 629 711 40 74 849 50 53 83 959 24169 72 549 636 747 25087 102 61 75 202 611 62 26014 278 339 71 83 438 506 18 36 784 911 27228 59 87 390 435 641 67 873 80 28017 20 35 56 113 66 80 83 246 371 412 588 905 29006 183 300 5985 511 40 612 27 705 50 807 34 92 30052 105 09 55 769 31054 248 325 54 57 73 86 463 745 945 32249 388 529 70 682 810 973 33111 43 242 95 364 77 84 470 506 697 754 948 34034 345 656 89 747 970 35067 68 100 03 95 868 951 36128 90 668 94 985 37013 42 316 63 517 614 15 752 60 967.

38080 173 209 71 90 324 27 81 579 649 787 95 953 39319 505 40094 359 551 986 93 41140 61 296 02 465 570 739 45 64 968 84 42056 173 250 51 74 30 417 645 813 50 949 96 43007 22 37 229 430 35 65 528 712 59 963 44028 47 69 76 279 574 45153 86 266 73 407 14 509 60 666 702 931 39 46016 95 98 119 209 39 755 82 852 54 47007 186 283 361 409 50 56 699 807 17 47 953 48039 256 90 373 77 614 709 915 49022 112 302 522 41 70 708 919 500989 320 640 60 772 884 91 51190 295 310 66 514 38 695 702 43 48 60 70 875 52152 280 303 74 658 870 53002 358 62 527 36 704 7 69 999 54023 452 590 606 32 41 831 87 55026 170 437 64 857 71 56016 80 109 41 234 462 63 661 743 99 894 964 57032 62 137 52 59 348 70 429 501 64 94 711 87 855 58 958 68136 226 446 552 656 702 23 902 19 59065 288 580 739 70 819 39 974 60090 106 511 83 958 89 61055 283 302 93 544 844 981 62019 209 92 453 72 502 607 12 726 70 87 846 904 85 96 63030 51 504 69 628 49 73 775 78 84 64076 135 284 450 504 87 628 719 856 80 903 65163 201 322 577 97 650 83 702 57 879 913 39 66101 259 50 432 318 33 660 842 97 67063 170 275 325 39 449 622 729 804 56 924 68073 151 216 348 499 508 69082 120 290 607 927 70053 71

90 166 331 620 31 55 67 792 828 958 66 71081 111 204 373 427 73 805 65 72016 500 48 95 604 74 825 53 921 35 53 80 91 73024 102 98 322 562 712 868 74003 57 195 558 621 70 740 83 983 75171 88 94 283 461 539 42 667 809 59.

76019 21 41 64 67 90 104 33 57 249 85 306 484 641 737 864 908 14 77287 409 569 621 51 861 78034 90 123 40 95 643 768 79291 348 461 601 41 72 82 762 953 80020 74 174 325 34 487 500 947 85 81031 92 150 79 251 540 73 729 820 79 85 961 82085 227 70 594 602 04 831 940 83236 306 922 84206 67 465 512 29 735 846 85382 932 86015 131 76 201 76 475 560 696 895 925 87052 121 26 47 234 95 309 30 501 92 95 684 771 968 88057 103 215 47 378 562 685 98 774 70 952 37 89069 100 16 351 423 31 49 56 550 92 636 66 900 36 59 90052 171 87 306 516 661 72 93 724 846 985 91130 93 255 380 964 92160 303 08 401 771 848 911 66 93100 204 82 486 839 94061 83 89 266 396 89 410 656 69 853 95053 411 22 44 518 655 94 734 73 808 948 95057 120 353 423 543 90 704 900 97194 275 349 541 84 98 600 69 719 39 56 83 837 83 932 98508 69 612 954 67 99215 559 60 82 698 734 65 836 100043 79 197 220 98 303 95 745 802 101027 108 73 95 273 354 474 604 789 803 77 102012 310 520 48 618 28 51 787 98 103074 170 95 246 58 62 687 729 806 12 55 906 104031 393 436 68 566 614 77 820 91 105093 238 462 728 67 862 968 106047 260 79 427 531 77 660 70 708 31 61 64 938 58 107025 120 234 439 91 98 502 90 128 718 812 84 954 88 108160 200 06 355 467 92 529 99 760 64 109100 75 258 67 377 478 529 36 890 966 110106 231 543 641 964 111098 176 535 757 62 112172 369 422 510 13 44 600 74 85 862 113024 170 270 490 598 658 99 771 896.

114147 92 96 260 331 49 581 633 72 90 738 822 23 919 92 115175 69 244 375 466 675 905 25 116257 531 603 78 745 50 816 117045 392 849 118153 90 212 36 38 402 18 946 119009 117 313 32 410 22 618 2 710 94 99 841 52 61 67 900 2069 89 226 435 98 90726 21016 18 246 91 585 702 17 75 928 80 122023 192 271 85 377 431 44 559 714 892 924 123000 32 124 62 265 90 369 760 807 36 6 64 918 25 76 124191 234 328 64 473 593 655 125153 364 420 56 658 706 126099 704 26 127024 124 75 292 356 411 572 655 726 128080 137 44 45 82 216 321 596 623 811 91 956 63 129019 59 349 451 629 35 82 99 723 55 81 861 65 97 928 130055 192 221 28 76 422 91 502 68 72 679 778 827 44 131020 54 64 176 332 556 95 666 703 91 132048 172 285 324 507 94 601 743 82 85 133133 276 307 466 713 871 940 94 134189 347 487 631 94 710 812 53 135119 49 210 347 454 631 706 10 25 58 855 136070 123 200 432 608 721 137100 30 256 393 467 99 518 57 69 77 618 35 56 69 76 703 63 837 137041 147 75 79 870 139007 8 34 110 30 211 51 431 671 850 99 916 140209 330 51 425 610 84 700 886 948 67 76 141008 157 68 249 460 500 23 87 719 49 89 802152155 282 399 424 710 41 85 890 987 92 143065 193 330 473 144020 33 78 489 561 669 845 145199 421 507 88 685 761 62 146237 301 409 677 85 731 812 36 147014 89 208 308 62 96 699 759 986 148139 61 210 39 313 583 634 809 31 38 88 97 946 61 93 149068 615 32 713 25 825 66 69 966 150025 68 93 587 678 713 89 942 75 151102 527 43 618 64 858 83 152239 449 521 41 636 750 153122 32 65 68 651 730 76 90 855 950 56 154047 39 479 523 47 95 98 918.

די העברעאישע אווענד-קורסען

פארבערייטונגען צו בעניען די פאר־זונגען פון פאלקס-אוניווערזיטעט

די קולטור-טעטיגקייט פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, וואָס איז צוליב די זומער-פעריען איבערגעריסען געוואָרען, ווערט איצט בעניט און וועט געפיהרט ווערען אין אַ שמארקער טעמפא. דער קולטור-רעסאָרט אַרבייט אויס אַ ברייטען אַרבייטס פּלאַן אויפען יאָהר 1933/34, וועלכער וועט צוגעשטעלט ווערען צו בעשטעטיגען צו דער נאָהענטסטער זיצונג פון ציוניסטישען קאָמיטעט. דאָס פראָגראַם נעהמט אַרום די העברעאישע אָווענד קורסען, די פאָלקס-אוניווערזיטעט א.א.וו.

די איינשרייבונגען אויף די אָווענד קורסען פאַר דער העברעאישער שפּראַך אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע האָבען זיך שוין אָנגעהויבען. די למורים וועלען זיך אָנהויבען בקרוב. עס וועלען געעפענט ווערען נייע גרופּען פאַר אָנפאַנגער און פאָרטגעשריטענע. די קורסען וועלען היי־יאָהר בעדייטענד פערברייטערט ווערען עס וועלען געעפענט ווערען נאָך גרופּען אין פער־שידענע טיילען פון דער שטאָדט. דער אָפּצאָהל וועט — ווי פריהער — זיין אַ מינימאַלער.

די ליטונג פון דער פאָלקס-אוניווערזיטעט מאַכט אויך שוין הכנות צו בעניען די פאָרלע־זונגען.

עס ווערט אויסגעאַרבייט אַ פּלאַן פון די פאָרלעזונגען און בקרוב וועט שוין פאָרקומען די ערעפנונג.

Dr. med.

L. Berman

צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע-בעהאַנד־לונג און סעקסועלע בעראַטונג.

אַלע אַרט אַנאַליזען.

עמפאַנג פון 8—11 און 4-8 אוו. זונטאַג פון 9-1 ביי־טאָג

פאַר אונבעמיטעלטע — לגשנצעפרייזען.

בעלוכטען דעם קאליש-גארטען

(2) אין דעם קאַליש-גאַרטען זענען אינסטאַ־לירט געוואָרען 29 גרויסע לאַמפּען און פון גע־סטן און איז ער בעלויכטען געוואָרען.

די מתנה פון „הזמיר“ פאר'ן העברעאישען אוניווערזיטעט

די פּאָפּולערע לאָדזשער מוזיק-געזעלשאַפט „הזמיר“, וועלכע איז איינע פון די עלטעסטע יו־דישע קולטורע אינסטיטוציעס אין פּוילען, האָט לעצטענס דורך דער פערמיטלונג פון דער לאָדזשער אָפּטיילונג פון דער געזעלשאַפט „פריינד פון העב־רעאישען אוניווערזיטעט“ געשאָנקען פאַר דער אוני־ווערזיטעט-ביבליאָטעק 360 ביכער, צווישען וועל־כע עס געפינען זיך אַ רייהע עקזעמפּלאַרען וואָס האָבען אַ גרויסע בעדייטונג פאַר וויסענשאַפטליכע פאָרשונגס-אַרבייטען. די ביכער וועלען גלייך נאָכ'ן קאַטאַלאָגירען איבערגעשיקט ווערען אין דער ביב־ליאָטעק קיין ירושלים.

פון פילהארמאָניע

נאָך 7 וואָכען ערפאָלג פון דעם קינסטלער מיכאל מיכאַלעסקאַ צו זאַמען מיט זיין פּאַרטנערין בעטי סימענאָוו אין דער אָפּערעטע דער לעצטער מאַנץ, זענען זיי נאָכגעקומען די בקשה פון לאָ־דזער טעאַטער בעזוכער צו בעווייזען זיך אין גאָלדפאַדענס גרעסטע אָפּערעטע שולמית עס וועט זיין אַ סיורפּריז פאַר זייערע פערעהרער צו הערען די זינגער אין אַזאַ הערליכע אָפּערעטע מיט אַזוי פיל האַרציגע מוזיק.

אין 2-טען טאָג פון דער V קלאַס איז געפאַלען

15.000 זל.

אויפ'ן נומער 21347

אין דער גליקליכסטער קאָלעקטור

J. M. GOLDBERG

39 Kilińskiego 39

גליקליכע לאָסען איז נאָך צו בעקומען.

ראדיא-פראגראם

זונטאג, ד. 10 סעפטעמבער 1933

10,00 גאָטעסדינסט, 11,57 צייט-סיגנאַל, 12,10 קאָמוניקאַט, 12,15 מוזיק. פריהמאָרגען, 2,00 רעפעראַט, 2,20 גראַמאָפאָן, 4,00 פּראָגראַם פאַר קינדער, 4,30 קאָנצערט, 5,00 רעפעראַט, 5,15 מעטש „פּוילען=יוגאָסלאַוויע“, 5,45 אוידיציע, 6,25 די קאַמפּען אונטער וויען אין יאָהר 1683, 6,40 אוידיציע, 7,20 פערשידענעס, 7,35 ספּאָרט פון לאָדז, 7,40 פּאָסט-קעסטעל, 8,00 קאָנצערט, 8.50 ידיעות, 9,00 טראַנסמיסיע פון לעמבערג, 10,00 טאַנץ-מוזיק, 10,25 ספּאָרט-ידיעות פון אַלע ראַדיאָ-סטאַציעס אין פּוילען, 10,40 קאָמוניקאַטען, 10,45 טאַנץ-מוזיק.

* * *

פון אויסלאנד

11,00 וויען — סימפ. קאָנצערט, 2,20 היל־ווערסום — סימפ. קאָנצערט, 5,25 מאָסקווע באַלעט פון טשייקאָווסקי, 5,25 מאָסקווא — אָפּערע „די פּיקער דעספּאַטען“, 7,30 וויען — בעטהאָווען-קאָנצערט, 8,00 פּאַריז — אָפּערע, 8,40 מיילאַנד — אָפּערע.

פון דער לאדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי	—	—	—	[illegible]
3 פּראָצענטיגע	בוראָוולאַנע		—	38.00
4 „	דאָלאַרובקאַ		—	47.50
7 „	סטאַבּיליזאַציע (אמ.)			51.00
8 „	וואַרשאַווער פאַנד-בריף			44.25
8 „	לאָדזער	„	„	41.00
ענגלישער פונט	—	—	—	28.65
דאָלאַר — אָפיצ. 6,33,	נישט אָפיצ.	—		6 30
גאָלד-דאָלאַר	—	—	—	9 02
גאָלד-רובל	—	—	—	4.73
דייטשער מאַרק	—	—	—	2,11

מעלדונג

הזמיר

ס'זענען נאָך געבליבען אַ בעגרענעצטע צאָהל הנחה-בילעטען צום סימפאָנישען קאָנצערט וואָס קומט פאָר דאָנערשטאָג ד. 4 ד.ח. אין פילהאַרמאָניע בילעטען ווערען אַרויסגעגעבען נאָר מיטגלידער ביז שפּעטסטענס מאָרגען אָווענד. סעקרעטאַריאַט פון הזמיר אַל. קאָשטשושקי 21.

פינף בעריהמטע אמעריקאנער שרייבער חכמה'נען זיך וועגען יודען

(ענדע פון 5-טע זייט)

דזשאָן)", — זאָגט ער, — „ווייל זיי זעהען נישט פאַר זיך קיין געלעגענהייט צו פערבעסערן זייער לאַגע ביי אַ פאָלק, וואָס איז שוין איינגעשטעלט, פּראָגרעסיוו און ערפאָלגרייך".

* * *

אין זאַך ווייזט דער אַרטיקעל אַרויס אַמ־קלאָהרסטען און דאָס איז — די עם־הארצות פון איין זייט, און די אומגעהויבעלטקייט פון דער אַנ־דערער זייט פון די, וועלכע רופען זיך די פיהרער פון דער אַמעריקאַנער אינטעליגענץ. עס איז קלאָר, אַז די ליטעראַטען, וועלכע זענען זיכער נישט קיין אויסנאַהם אין זייער בע[illegible] צו יודען, שטעהען נישט פיל העכער אויף דעם שטאַפּעל פון ציוויליזאַציע, ווי דער אַמאָליגער גאַסען־לויפער, וואָס האָט געצופּט די באָרד ביי אַלטע יודען. זיי קענען פון זיך נישט אַראָפּוואַרפען די אַלטע פערשימעלטע בעגריפען; זיי קענען נישט אויסטון די פערהאַרטעוועטע הויט פון פאָראורטיילען און שנאה.

אַלע נאַרישע און פאַלשע מיינונגען וועגען יודען זענען דאָ. יודען זענען רייך; יודען זענען געלדגייציג; יודען זענען כיטרע; יודען זענען פּראַקטאַקעס, יודען זענען צו־צירליך־מאַניערליך; יודען אַזוי, און יודען אַזעלכעס.

אין זאַך קענען זיי נישט פערשטעהן. יודען זענען מענשען אַזוי גוט ווי קריסטען.

יודען האָבען זיך אייניגע די אַנדערע ליב און אייניגע די אַנדערע פיינט; קריסטען אויך. עס זענען פאַראַן פעהיגע און אומפעהיגע יודען; כיטרע און נישט כיטרע; קריסטען — אויך.

אַלס אַ כלל האָבען מענשען פיינט און האָבען מורא פאַר זאַכען, וואָס זענען זיי פרעמד. יודען זענען פרעמד. זיי זענען אַנדערש. דאָס וואָס איז אַנדערש, איז נישט פערשטענדליך, און אויב עס איז נישט פערשטענדליך, דאַרף מען עס אָפּשטויסען און טרייבען און פערפאָלגען און פערטיליגען.

ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריע

5-טע קלאַס — 3-טער טאָג

Po 15000 zł. na N-ry 62738 78647.
10000 zł. na Nr. 37708
Po 5000 zł. na N-ry 7326 21001 95306 135015.
Po 2000 zł. na N-ry 7002 7611 17614 24152 25794 25875 32718 34666 36065 39256 66436 79376 87637 97008 100593 101938 105323 107486 107547 122665 123521 129175 130080 136078 137312.
Po 1000 zł. na N-ry 221 2402 9920 11577 17537 18740 22645 26465 32149 36724 37860 40593 40700 43331 72821 76259 80259 84451 93062 94740 103533 108246 109671 111167 111647 126548 30364 134148 138630 140342 14206 143493 148776 149830.

Po 250 zł. na N-ry:

44 62 149 65 214 340 628 61 740 1027 63 85 164 208 69 341 511 644 991 2106 77 467 557 732 42 44 52 968 3239 47 308 14 53 471 85 593 667 769 848 938 45 4001 131 184 430 524 742 92 803 56 67 917 79 93 96 5100 78 321 49 83 573 66 71 725 970 78 6137 463 65 516 714 51 95 7053 114 50 267 573 714 97 944 53 8175 212 319 466 717 822 32 9026 122 288 581 91 663 89 729 33 917 10047 107 28 329 453 57 71 506 726 45 829 93 934 98 11075 233 39 451 72 593 605 22 55 736 842 71 961 12037 65 82 325 52 531 804 13049 131 47 69 310 492 730 95 14109 10 18 52 284 403 72 610 22 78 539 948 59 15104 200 21 95 303 691 831 938 80 81 16008 24 65 68 182 245 419 530 70 665 97 739 58 838 17135 57 73 297 365 423 70 741 80 829 18002 7 195 255 331 39 455 659 716 90 832 19151 424 57 90 638 737 45 91 916 20080 90 233 341 436 763 75 99 929 21011 141 49 491 502 69 723 44 87 900 22000 185 204 17 416 54 61 569 684 730 23088 223 42 50 333 60 427 652 708 80 832 982 24023 127 29 374 665 852 60 87 506 305 76 486 54 4666 50 700 21 28 69 71 879 945 99 26006 114 20 233 415 86 670 96 820 910 27127 32 78 210 320 39 48 492 685 749 830 45 57 28296 309 13 68 400 52 792 843 903 21 91 29083 147 57 468 665 876 964 30017 203 469 547 76 622 741 807 86 31000 25 63 130 385 99 519 74 661 702 74 850 977 32062 79 119 312 428 42 514 609 881 33008 13 18 193 405 68 90 552 813 980 34013 140 59 97 663 69 738 830 950 53 35094 102 13 527 40 763 876 36060 137 364 97 443 517 37078 335 36 37 68 508 646 716 25 847 64.

38048 134 316 70 571 94 619 29 784 801 29 39057 190 234 321 50 406 509 47 623 62 99 815 911 87 40043 349 494 533 96 680 88 766 41067 128 49 269 309 589 633 34 708 42031 97 135 55 724 833 991 43032 116 371 99 493 567 604 9 899 972 44202 319 500 48 93 725 31 37 42 804 65 960 45007 82 105 300 521 630 68 77 960 70 46084 115 97 252 443 46 723 54 987 47268 398 654 711 894 48021 89 131 62 87 207 318 437 641 722 33 838 971 49143 69 72 344 78 567 631 833 917 20 50022 27 43 179 294 355 85 427 39 42 570 600 15 929 38 51072 118 243 376 602 745 846 52085 407 60 88 97 712 814 53 60 66 53142 373 488 526 629 820 54169 400 30 551 54 602 65 759 63 905 39 57 55072 337 45 644 890 93 977 56174 207 44 398 454 79 534 76 607 870 952 53 57237 68 361 94 95 414 69 631 655 815 46 58037 92 150 91 323 86 598 978 908 59049 19 255 636 784 827 60132 273 370 520 69 761 900 25 61081 401 9 505 865 99 62021 266 73 307 554 621 68 80 812 21 38 994 63020 144 280 309 44 419 505 627 94 776 95 815 936 64099 114 18 225 53 421 79 98 565 639 771 823 999 65114 214 307 432 607 12 14 751 77 83 59 804 58 66177 220 22 675 719 864 998 67023 80 119 260 323 66 77 451 523 32 52 647 756 870 72 68322 36 42 482 69035 133 43 82 88 453 59 61 556 662 860 83 954 70029 408 19 80 81 652 714 41 44 71008 45 258 391 523 79 703 958 72017 150 96 431 35 61 65 611 781 833 41 90 916 73084 321 400 583 675 717 833 41 74102 94 224 341 48 533 601 5 731 869 75097 121 219 59 355 74 445 568 603 66 767.

76211 425 57 791 77047 124 92 286 309 68 445 680 714 78114 225 477 551 81 891 903 79086 184 91 213 413 598 648 703 84 80046 326 411 16 97 519 76 642 977 81021 58 197 468 509 641 84 82094 282 306 41 490 506 696 757 916 83145 206 33 320 96 573 632 86 94 745 823 84391 625 799 819 918 50 85033 154 367 86 671 79 717 858 968 96 86126 68 69 311 482 546 54 623 989 87177 226 37 324 88 457 61 577 97 712 913 88028 68 72 86 91 105 559 782 992 89006 77 82 119 262 688 702 90047 164 276 319 442 739 877 927 54 79 91019 208 80 335 442 98 613 52 71 742 966 92080 311 476 512 24 738 55 93096 107 209 498 792 917 51 94030 179 393 404 11 514 34 64 742 87 812 95054 221 325 77 515 607 923 63 96131 222 40 60 328 72 78 578 605 742 45 810 97394 448 830 86 98081 171 277 410 850 920 99367 422 92 98 550 861 950 100035 42 86 166 259 356 78 561 659 703 823 86 101007 39 190 358 463 517 72 79 830 102011 41 76 99 317 61 617 860 951 84 98 103139 90 320 31 52 414 661 831 83 86 104141 210 69 472 636 65 867 927 29 46 91 105120 26 364 472 610 9 46 80 731 865 98 106165 273 86 319 400 519 62 611 852 107089 151 245 304 458 623 733 841 952 108531 795 8220 109024 110 239 344 58 439 712 45 60 818 989 110077 130 392 420 537 51 733 891 907 111210 348 431 536 90 674 725 815 996 112670 72 944 113109 230 366 400 40 504 9 11 696 703 18 73 79 844 48 973.

14554 668 774 88 858 115029 300 58 414 80 501 53 600 771 81 822 116123 93 287 338 39 437 574 615 34 819 35 38 51 906 170038 53 118 26 479 619 87 715 21 57 80 90180 118029 55 62 206 300 23 452 78 506 39 636 47 54 932 36 119269 898 948 84 120027 43 221 58 69 361 415 534 600 82 885 121151 91 326 48 682 94 862 920 31 122230 32 62 96 337 694 756 837 913 56 123028 125 30 384 593 601 21 94 712 806 15 18 86 980 124120 22 28 239 60 89 374 453 536 55 641 53 793 95 816 125065 144 352 553 662 727 38 40 882 87 960 79 126039 63 215 369 91 507 783 850 977 127185 273 393 452 590 965 128007 41 169 208 30 56 355 413 533 99 673 727 96 72 93 805 26 49 88 903 36 129128 214 42 316 448 511 638 732 71 76 891 130010 112 22 63 334 54 635 36 789 831 918 131463 605 8 11 18 59 75 29 824 988 91 132197 334 400 59 70 77 551 62 710 36 66 977 133152 64 92 252 502 725 39 917 50 71 134018 38 48 192 389 448 719 24 928 135201 310 53 412 518 68 637 73 136086 168 249 414 95 585 653 740 94 806 12 905 137124 43 91 508 51 648 73 755 76 90 814 138173 292 305 89 590 628 50 93 97 704 67 72 8692 807 71 947 52 139028 433 56 502 742 74 823 911 41 75 140028 225 35 74 79 81 303 478 517 19 54 849 141010 158 69 218 61 80 350 430 89 651 767 857142039 93 148 205 76 676 991 143095 169 251 636 82 970 144113 19 321 651 56 62 830 48 145300 79 485 582 84 665 714 34 40 839 953 56 146025 71 229 40 471 517 671 940 147083 104 82 203 71 705 24 86 837 38 148091 142 463 77 521 613 782 149100 68 211 486 553 66 755 92 842 903 63 80 150069 284 427 39 59 647 841 993 151083 513 630 33 866 977 152093 182 538 644 54 80 713 927 35 60 153044 191 212 25 337 471 92 98 620 79 702 31 897 154048 139 209 78 318 461 82 554 613 811 964.

CIAGNIENIE POPOŁUDNIOWE.

Po 10,000 zł. na N-ry 7862 34224.
5000 zł. na Nr. 7816
Po 2000 zł. na N-ry 5786 11972 29889 33974 40393 47867 52397 69180 112938 133737 141469 144860 148222 151340.
Po 1000 zł. na N-ry 2022 14731 14845 22883 26565 32993 33612 38145 45554 48385 51647 52950 53296 55039 61043 69854 73913 74952 75094 76391 86716 93580 93716 94392 90152 91324 92801 101571 103107 108445 115172 117684 118046 122105 124172 124869 130279 136592 136925 148146 148989.

Po 250 zł. na N-ry:

19 37 41 104 557 59 636 85 767 90 806 72 1093 120 249 321 83 527 83 2000 72 291 317 606 777 896 971 3157 263 76 79 336 50 553 611 875 79 4020 116 58 59 441 581 608 42 969 5059 231 42 45 309 419 48 528 709 974 6278 82 582 678 926 49 7174 86 457 637 88 703 974 8113 37 226 450 662 712 844 939 9049 138 287 569 94 612 55 708 869 994 10026 71 145 50 311 508 84 695 744 11132 93 371 902 12020 195 461 622 86 776 13207 340 87 655 937 47 14012 88 171 83 200 25 29 42 377 428 71 555 955 15088 213 70 516 621 732 58 16032 37 56 276 358 461 96 578 986 17013 20 49 83 240 95 500 79 99 637 83 843 48 912 18009 33 111 79 409 67 606 774 807 976 19121 216 300 443 55 659 74 887 20032 129 61 310 23 26 56 414 46 93 515 44 95 748 845 73 911 82 21255 316 538 58 681 813 49 55 60 22108 14 27 42 61 96 315 55 409 13 517 81 765 899 23325 26 508 12 17 750 828 24171 200 350 646 69 882 25385 444 517 623 86 793 859 901 02 25301 46 782 891 959 27072 227 39 91 308 415 598 698 891 969 28086 137 230 417 85 678 714 834 964 29112 637 709 22 69 840 917 30139 43 44 72 90 447 569 602 928 31019 50 78 162 250 336 416 582 715 23 43 846 910 18 51 32131 98 310 446 97 558 607 732 33043 131 220 316 58 676 726 34050 372 89 416 552 88 623 74 712 19 909 35009 62 275 405 689 809 27 31 82 36009 71 142 56 200 96 495 540 638 707 81 841 902 37147 284 320 21 50 458 73 85 604 774.

38007 81 223 330 50 446 557 85 632 45 39210 368 501 608 59 765 70 845 929 72 40075 126 286 347 441 67 894 959 41001 164 242 46 388 429 677 878 94 986 42187 212 38 238 467 76 500 641 817 35 55 84 43198 507 72 653 58 858 948 44005 71 97 149 52 92 569 651 705 870 45080 22 63 61 640 737 96 966 69 46183 323 82 451 532 665 766 894 96 938 43 56 47085 103 213 52 65 302 502 18 625 867 919 62 48345 57 567 750 79 846 61 972 49087 147 300 405 47 554 905 48 60 87 50006 80 94 128 49 67 293 384 434 53 738 812 51065 247 325 68 556 607 21 815 927 52075 217 767 839 917 61 53255 371 78 408 23 746 67 892 94 54084 102 227 395 519 20 668 447 61 95 806 997 55446 60 83 528701 829 917 39 88 56168 518 41 54 747 57295 308 65 86 445 504 84 918 58314 525 44 56 770 95 814 34 57 58 905 54 59081 260 377 425 79 566 602 52 994 60054 69 104 85 221 329 422 65 510 606 725 802 61208 72 439 40 545 65 650 765 72 923 62080 336 83 988 777 900 63123 [illegible] 480 710 25 820 81 64045 83 332 583 95 [illegible] 918 36 69 65056 143 210 88 623 806 18 [illegible] 173 88 297 456 92 565 96 755 85 855 [illegible] 61 62 383 701 854 941 65 68238 440 790 [illegible] 921 50 66 69155 81 289 363 90 408 12 570 99 832 922 70127 313 47 458 542 50 64 626 58 93 729 817 48 920 71027 142 206 301 62 442 50 573 77 99 644 817 72005 198 265 652 64 80 792 809 956 73086 99 139 3224 33 49 78 568 614 15 43 99 796 863 924 30 74019 61 316 67 402 68 823 741 888 937 75260 345 89 587 799 819 44 923 44 75.

76049 242 302 79 87 91 548 759 938 88 77037 89 231 71 80 388 95 717 36 83 825 89 78072 243 473 530 722 931 63 65 79072 187 93 267 628 50 778 928 80204 681 721 869 81044 48 220 411 40 97 548 87 632 812 994 82055 196 99 412 701 870 92 914 83294 342 60 469 851 67 964 84101 94 222 45 355 563 84 633 701 26 919 85052 109 [illegible] 81 410 66 [illegible] 66 95 609 763 950 86080 233 538 691 782 838 972 87029 80 185 288 328 408 674 714 59 977 88051 97 281 461 572 822 53 917 89246 59 313 82 94 95 406 632 711 21 964 90004 193 373 537 635 57 758 92 91183 386 548 84 741 69 803 49 92012 99 437 75 608 730 816 49 906 76 93018 112 271 77 436 78 638 90 763 94 873 913 93 94048 90 249 50 91 359 613 726 75 837 95331 64 742 94 96011 16 82 27 205 442 61 67 85 705 835 97182 266 89 389 401 05 500 653 704 71 93 825 986 98186 370 88 582 94 733 98 99 99251 454 661 737 810 59 339 100006 48 49 202 388 603 741 907 39 90 101085 107 288 411 71 75 677 94 750 63 801 102040 49 69 171 252 54 73 506 648 730 851 950 81 103010 75 221 543 710 844 94 104091 253 333 539 892 93 907 56 105005 143 96 219 333 465 507 717 885 984 106055 110 254 339 969 82 107233 55 568 740 63 998 108105 216 388 546 708 813 944 70 109089 144 343 698 753 79 91 805 110031 87 149 411 81 600 77 746 806 07 941 111050 301 71 493 686 760 67 112018 113121 215 34 63 474 540 634 845 69 988.

114073 181 256 370 80 456 57 92 724 35 52 60 831 115140 73 77 78 402 504 619 50 729 39 84 901 116057 198 217 478 699 789 803 29 958 67 93 117120 215 21 529 756 829 78 977 118200 54 74 88 989 413 40 68 564 741 823 930 119035 83 125 209 459 86 534 700 69 826 120013 140 267 378 80 515 76 626 820 954 121150 65 73 376 546 797 122133 78 213 314 19 31 36 472 510 758 817 123049 84 115 36 340 470 602 38 793 124007 187 250 332 59 84 466 503 607 779 813 125003 70 203 16 66 386 408 48 500 22 62 749 90 816 38 84 971 126030 86 179 211 12 304 569 766 89 79 59 127018 95 408 16 521 630 782 817 948 55 57 128129 84 470 517 72 841 129223 355 54 49 756 804 130 931 130150 85 269 77 800 956 875 627 77 89 83 48 131049 [illegible] 132043 188 279 88 348 72 553 622 96 720 828 78 133 [illegible] 412 20 35 28 554 669 86 794 900 134033 60 81 378 45 524 821 52 959 135176 366 35 420 51 310 61 709 503 80 60 136087 [illegible] 843 137278 359 441 719 92 870 38 138074 116 76 204 459 67 139067 98 199 376 525 94 140195 207 60 874 84 543 72 681 892 [illegible] 611 63 703 45 851 64 65 142150 210 23 333 475 92 64 830 [illegible] 143 [illegible] 77 80 370 425 41 61 481 616 759 78 145118 13 395 417 53 505 644 49 76 799 146121 205 472 508 616 370 67 896 920 147134 270 [illegible] 845 91 921 [illegible] 149127 83 219 461 71 96 532 55 652 728 93 219 91 87 96 [illegible] 597 867 83 89 91 76 151133 319 634 708 885 925 152062 576 78 598 72 [illegible] 490 716 921 41 64 99 154027 313 551 85 755 69 84 73.

דער חרם פון רבנו גרשם

דער פערבאָט אויף צוויי ווייבער

פון ב. ערד

דאָס איז געווען אין די לעצטע יאָהרען פון צעהנטען יאָהרהונדערט. קאָנסטאַנטינאָפּאל איז געווען די הויפּטשטאָט פון ביצאַנץ, די גרויסע רוימישע מלוכה אין מזרח. קייסער איז דעמאָלט געווען דער גוטער און עהרליכער באזיל. ער איז געווען גוט צו זיינע אונטערטאַנען און אין זיין צייט האָט די מלוכה אויפגעבליהט. קאָנסטאַנטינאָפּאָל איז געווען די גרעסטע, די שענסטע און רייכסטע שטאָט אויף דער וועלט.

זענען זיך צונויפגעפאָהרען די גרעסטע חכמים געלערנטע און קינסטלער פון דער גאַנצער וועלט קיין קאָנסטאַנטינאָפּאל און דער קייסער האָט זיי אויפגענומען מיט גרויס פריינדשאַפט, זיי זאָלען קאָנען שאַפען און מאַכען גרויס זיין לאַנד.

רבנו גרשם האָט זיך בעזעצט אין קאָנסטאַנטי־נאָפּאל און געעפענט אַ פאַבריק פון גאָלדענע און זילבערנע כלים. באַלד האָט זיין פאַבריק געקריגען אַ גרויסען נאָמען און די גרעסטע לייט זענען געקומען צו איהם און געקויפט ביי איהם די טייערסטע ציהרונג און די וואונדערליכסטע גאָלד און זילבער סערוויזען. פון טאָג צו טאָג איז ער געוואָרען רייכער און בעריהמטער, און ער איז געוואָרען איינער פון די חשוב'סטע מענשען אין שטאָט.

אינגאַנצען גליקליך איז אָבער רבנו גרשם נישט געווען. יאָהרען זענען שוין אַריבער נאָך זיין חתונה און זיין טייערע און ליבע פרוי דבורה האָט נישט געבוירען קיין קינד.

ער האָט גרויס צער געהאַט דערפון און אָפט פלעגט ער זאָגען צום ווייב: וואָס טויג מיר דאָס גאַנצע גוטס, אַז איך האָב נישט קיין יורש, ווער וועט אונז ירש'ענען? זיינע רייד האָבען זי שטאַרק צובראָכען; און האָט זי דען אַליין נישט געהאַט גרויס צער, וואָס זי האָט נישט קיין קינד?

פון טאָג צו טאָג איז ער אַלץ געוואָרען טרויריגער און טרויריגער און, אַז זי האָט שוין מעהר נישט געקאָנט צוזעהן זיין צער, האָט זי איהם געהייסען נעהמען נאָך אַ ווייב.

— מיין טייערער מאַן, — האָט זי געזאָגט — איך בין שולדיג, וואָס דו האָסט נישט קיין יורש. איך בין אַ געשטראָפטע עקרה. וועל איך טון ווי אונזער מוטער רחל האָט געטון, זי האָט געגעבען יעקב אבינו'ן אַ צווייטע פרוי, און זי איז געבויט יעקב אבינו'ן אַ צווייטע פרוי און זי איז געגעבען אַ צווייטע ווייב און דו וועסט האָבען אַ יורש.

— מיין ליבע פרוי — האָט געזאָגט רבנו גרשם — ביזט טאַקע אַזוי גוט ווי די אמהות, איך וועל אָבער נישט אָננעהמען דיין קרבן. איך וועל נישט קאָנען צוקוקען דיינע יסורים.

די גוטע דבורה האָט לאַנג גערעדט צו איהם. זי האָט איהם פערזיכערט, אַז זי וועט נישט זיין איפערזיכטיג. זי וועט לעבען גוט מיט איהר, און רבנו גרשם האָט זיך געלאָזען צורעדען.

די אייגענע דבורה האָט נאָך אויסגעזוכט פאַר איהם דאָס צווייטע ווייב. זי האָט געהייסען מעלישא, און זי איז געווען דאָס שענסטע יודישע מיידעל פון דער הויפטשטאָט. זי איז געווען די איינציגע טאָכטער פון אַ רייכען יודישען גאָלדשמיד, וואָס האָט געהאַנדעלט מיט רבנו גרשם'ען און אַלע אין שטאָט האָבען זי מקנא געווען, וואָס זי איז געוואָרען דאָס ווייב פון דעם אָנגעזעהענסטען יודען אין דער מדינה.

רבנו גרשם האָט זיין צווייט ווייב שטאַרק ליב געקראָגען. ער האָט איהר אַלץ נאָכגעגעבען און זי געהאַלטען ווי אַ בת מלכה.

דבורה האָט אין אַ קורצער צייט איינגעזעהען, וואָס פאַר אַ טעות זי האָט געמאַכט צוצורעדען איהר מאַן חתונה צו האָבען מיט מעלישאַן. זי האָט געזעהן, אַז מעלישא האָט נישט ליב רבנו גרשמ'ען. ער ליגט איהר גאָרנישט אין זינען. כסדר איז זי נאָר פערנומען מיט פוצען זיך און זי ברענגט אויס פערמעגנס מיט געלד.

דבורה האָט געהאַט גרויס צער דערפון. זי האָט אָבער גאָרנישט געזאָגט איהר מאַן, ער זאָל זי נישט חושד זיין, אַז זי איז איפערזיכטיג און זי טראַכט אויס אויף איהר אַ שקר־בלבול.

די אָרימע דבורה איז אָבער נעבען געדרעכט געווען. מעלישא האָט טאַקע נישט ליב געהאַט רבנו גרשמ'ען. זי האָט גאָר געבענקט נאָך איהר געליבטען.

(ווייטער מאָרגען)

קליינע אנאָנסען

1 זלאָטי אנ'אַנאָנס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

ס'ווערט געזוכט טריקאָ-נייהערינס. צו ערפאַהרען אלעקסאנדריסקא 23, פראָנט, 1-טען שטאָק, וו. 9. 4791

עס איז נויטיג אַ קוואַליפיצירטע האַנד-נייהערין צו דאַמען-מאנאזין. קאַמיעננא 12, ביי קרול. 4782

אַכטונג שטריקער! איך גיב אַרויס צום אויסאַרבייטען אויף 10-ער און 12-ער מאַשינען, ווי אויך צו פערקויפען אַ P.D. מאַשין אַ 10-ער, 120 ברייט סאַלקאַם ניי. ערקונדיגען קאָנסטאַנטינער 6, וו. 18

אַ אָבערלאָק נייהער און אַ מאשין-נייהערין צו סוויטערס ווערט געזוכט ביי לאַנדענבערג, קאַמיעננא 7. 4784

ס'ווערט געזוכט אַ קוואליפיצירטער שטריקער. איך גיב אויך ארויס ארבייט צהיים אויף 8-ער און 9-ער מאשינען. אַדרעסען ביטע אָבצוגעבען אין דער אדמינ. פאַר "A". 4787

קוואליפיצירטע האַנד-נייהערינס, אַ מאשינערין און אַ לערן-מיידעל צו סוויטערס ווערט געזוכט. קאַמיעננא 18, 2-טען טויער, 3. שטאָק, וו. 54. 4789

עלעקטרישער מאָטאָר

75 פערדע-קראַפט 3000 וואַט געלעגענהייטליך צו פערקויפען ווי אויך קלענערע מאָטאָרען

Inż. Reicher, Południowa 28

טעל. 21-000. 4761

ראַקאַלעז

צוליב אבריייזע איבערצוגעבען אַ געוועלב מיט אַ וואוינונג, פריש רעמאָנטירט, אין בעסטען צענטרום, פאַסיג אויף אַלעס. זילבערבערג, שרודמיעסקאַ 7.

אַ קאָלאָניאַל = געוועלב אָפּצוגעבען אויף גלובנא 46. צו ערפאַהרען אין קאָלאָניאַל-געוועלב. 4770

אַ מאַנגעל צו פערקויפען מיט אַ וואוינונג אָדער בלויז אַ מאַנגעל, קילינסקיעגאָ 18. צו ערפאַהרען ביים וועכטער.

צו פערמיטען איינצעלנע שטובען אויף פראַנציסקאַנער גאַס. צו ערפאַהרען אויף פאָמאָרסקא 35, ביי א. צוקערמאַן.

Mieszkanie 3-pokojowe, 6-pokojowe, lokale parterowe na fabryczkę, garaż, suche piwnice do wynajęcia. Południowa 28.

צו פערמיטען אַ לאָקאַל 7X7, געאייגנעט פאַר אַ סוויטער-פאַבריקעל, גלייכצייטיג איז אויך דער פּלאַץ פּאַסענד פאַר פערקויפסשטעלע. זאַוואַדזקא 16a, ביים ווירט פון 1–3 נאָכמ.

פערשידענעס

השבת אבדה. גייענדיג פרייטאַג, ד. 8/9 פון גרינעם מארק ביז יונה פּיליצערס פּלאַץ, האָב איך פערלוירען אַ פּאַרטמאָנע מיט וועקסלען אויף אַ סומע פון איבער 4000 זל. ווי אויך אַ פּאַס און פערשיד. דאָקומענטען. דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען דאָס אָבצוגעבען געגען גרויסע בעלוינונג. אבא ניימאַן, ברזשעזשינער 20. בעמ.: די וועקסלען ווערען ערקלערט אַלס אונגילטיג, דען אַלע בעוואָרענישען זענען געמאַכט געוואָרען.

עס איז פערלוירען געגאַנגען אַ פּראָטעסט אויף 90 זל. אויסשטעלער „קאָרן און ראָזענבלום", זשירא זלאָטאָווסקי, וואָס האָט פאַר קיינעם קיין ווערט נישט. אַלע בעוואָרענישען זענען געמאַכט געוואָרען. אָפּצוגעבען גרינעם מארק צו זילבערבוים. 4788

ענטשולדיגונג. איך בעט ענטשולדיגונג ביים שאכער-פּעראיין (זגערזשער 36) פאַר מיין נישט טאַקטישער האַנדלונג און איך פערזיכער, אַז אזעלכעס וועט נישט פאָרקומען. מיט אַכטונג בעריש בירענצווייג, זגוויושאַ 5. 4757

אַ פּיאַנינאָ געניצט וויל איך קויפען טעל. 24123. 4764

ביי מושינסקי וואָלבאָרסקאַ 19 ווערט געמאַכט אָנציגער און פּאַלטענס לויט די נייעסטע מאָדעלען צו 45 זל. פוטער אַטלאַס. 4774

פרייע פּאָסטענס

אַ קוואַליפיצירטער שטריקער-אַרבייטער ווערט געזוכט קאַמיענע 18 דרעמבאַס.

עס ווערט געזוכט קוואַליפיצירטע נייערינס און לעכער-נייערס צו טריקאָ-וועש צו מעלדען זיך זשעלאַזנאַ 53 וו. 17.

ס'ווערען געזוכט 2 פּריילינס צו נייהען סוויטערס, איינע אויף אַ מאַשין און איינע אויף האַנד ווי אויך אַ יונגעל צו נייהען אויף אַן אויבערלאַק-מאַשין. ביי בענדערמאַכער זגערזשער 9. 4775

אַכטונג שטריקערס! ווער עס האָט 9-10-12 שטריק-מאַשינען און זוכט בעשעפטיגונג זאָל זיך ווענדען זאָפאָרט צו לובלינער, זאַכאָדניאַ 54.

עס ווערט געברויכט אַ אָבערלאָק-נייהערין ביי לאַנדאָ, פּאָלנאָצנאַ 12.

אַ אָבערלאָק-נייהערין ווערט געזוכט ביי סאָכאַטשעווסקי, זאַכאָדניאַ 31. 4781

עס ווערט געזוכט אַ קוואַליפיצירטע אָבערלאָק-נייהערין און אַ טריקאָ-נייהערין נאָוואָמיעבקאַ 24, וו. 21. 4790

ווינביג פאַר דאַמען נאָר 2 זל. ווערען פאַר איבערגעמאַכט די עלטעסטע היטען! אויף גאַנץ ניי און אויך נייע היטען צו 3.50 געדענקט די אַדרעס „TOLA" 23 Zawadzka 23 II wejście parter.

שיימלעז

צו בעקומען קערש, סטוועראַווא 15

Gimnazjum Męskie

z prawami gimnazjów państwowych

6-klasowa Szkoła Powszechna

Towarzystwa Szerzenia Oświaty i Wiedzy Technicznej wśród Żydów w Łodzi

POMORSKA 46/48, telefon 106-64.

עס ווערען אָנגענומען שילער צום נייעם שול-יאָהר.
די פּריזען אין גימנאַזיום ווערען ערמעסיגט.
אין דער פאָלקס-שולע איז דער שכר-לימוד 15 זל. אַ חודש.
איינשרייבונגען נעמט אָן די שול-קאַנצעלאַריע פּאָמאָרסקאַ 46 טעגליך (אויסער שבת) פון 9 ביז 2 און פון 5 ביז 7.
4029

Łódzki Związek Zawodowy Pracowników Handlowych, Biurowych i Przemysłowych Piotrkowska 85 (Al. Kościuszki 28)

היינט, זונטאַג, דעם 10 סעפּטעמבער ה. י. האַלב 12 פאַרמיטאַג קומט פאָר אין לאָקאַל פון פעראיין

אַ פערזאַמלונג פון גייסטיגע אַרבייטער

וועלכע זענען בעשעפטיגט אין דער עקספעדיציע און טראַנספּאָרט בראַנזשע, וועגען 8-שעה'דיגען אַרבייטס-טאָג. ס'איז געווינשען אַ צאָהלרייכער בעזוך. די פערוואַלטונג.

פּענסיאָנאַט „LUTNIA" איוואַניטש

ערשטקלאַסיגע שטרענג-כשר'ע קוך, נעהמט אויף געסט אויף ריטשאַלט. קורטאַקסע, 12 בעדער, וואוינונג, קאָסט, דער אויטאָ פון דער באַהן און צו דער באַהן. אַלעס צוזאַמען 180 זל.

וועגען וועלכע אינפאָרמאַציעס „לוטניאַ", איוואַניטש, אָדער געפעליגערווייזע ביי פּרענקעל, לאָדז, פּיעטריקאָווער 14. אָנמעלדונגען ביז צום 15-טען ד. ח.

מ. גראָסס. ח. שטערן. 4694

— צוריק צהיים — באַהן=הנחה ביז 80%. —

Kancelarja adw. D. FORELEGO

ZOSTAŁA PRZENIESIONA na ul. AL. KOŚCIUSZKI 93, tel. 121-60

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע

אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40

צוריקגעקעהרט

נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו. זונטאַג און יום-טוב פון 9 — 1 פאַרמיטאָג. בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

לעכער

צו וועש און הענטשקעס ווערען געמאַכט שרודמיעסקאַ 8

Fabryka Mebli Lekarskich i Dentystycznych JULJUSZA BRAUNA

דער פאַבריקס-לאַגער איז געוואָרען איבערגעטראָגען פון פּיעטריקאָווער 118 אויף פּיעטריקאָווער 106, טעל. 208-55 שטענדיג אויף לאַגער מעבעל פאַר דאָקטוירים און דענטיסטען, אָבטיילונג צו ניקלען, צו פּאָליר'ען, פּערווילבערן, פּערמעשען און פּערקופּערן.

Dr. med. S. Kantor

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע

וואוינט יעצט אויף פּיעטריקאָווער 90

טעל. 15-129

נעמט אָן פון 8–2 בייטאָג און 5–9 אָוו.

Dr. med. M. WARHAFT 23 Gdańska 23 tel. 173-45

צוריקגעקעהרט.

זיכערע הילף און אַ רפואה!

אָהן אָפּעראַציע, אָהן בלוט, אָהן אַ מעסער און אָהן בלוט-פערגיפטונג פאַר קראַנקע אויף ברוכען, פאַר מענער, פרויען און קינדער, פערשידענע קאַליקעס אין גוף, פאַר הויקערס און פיס.

פערלאָזט נישט די קראַנקהייט, ווייל דער ווינקעל-ברוך ווערט גרויס ווי אַ מענשען-קאָפּ, און עס פעלט אַרײַן אין דעם בויך איז דער קראַנקער אין אַ גרויסער סכנה, דורך פערדרייען די קנאָכען ווערט ער בראָנדיג און שטערבליך. ספּעציעלע נייעסטע הייל-באַנדאַזשען בעוואַפנען; זיכער דעם שווערסטען ברוך, אויף פאַר הויקערס, לייטונגען ספּעציעלע הייל-גאָרסעטען און אַפּאַראַטען פאַר פערקרימטע פיס און פּלאַטפיס, ווי אויך קינסטליכע גומענע פיס.

עמפּפאַנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אָוונט.

איינציגע אָרטאָפּעדישע הייל-אַנשטאַלט

Specialist Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאָס פּערזענליכע ערשיינען פון די קראַנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפּלאָמען האָבען אויסגעשטעלט פאָלגענדע אוניווערזיטעטס-פּראָפעסאָרען: פּראָפ. ד"ר בּאַראַנטש, פּראָפ. ד"ר י. מאַרישלער, פּראָפ. דר בר. קיעקאַנאָווסקי און אויך אַנדערע.

מיר נעהמען אויך אָן פּערזיכערטע פון דער קראַנקען-קאַסע.

דאַנקזאַגונג.

דעם הערצינסטען דאַנק דריק איך אויס דעם גרויסען ספּעציאַליסט ה' דיר. י. ראַפּאַפּאָרט, וואוינהאַפט אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10, פאַר דער זאָרגפעלטיגע איינהאַלטונג פון מיין ברוך-קראַנקהייט מיט דעם באַנדאַזש פון זיין סיסטעם.

(—) L. Salomonowicz 29 לאָדז, אַלעקסאַנדריסקאַ

אַנאָנסען-פּרייז פאַר אַ מילימעטער-שורה

פאָר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט שפּאַלטען
אין טעקסט—40 . . . . 60— 4
זאָנ'ן טעקסט—12 . . . . 18— . . . .
אויסער דער שטאָדט 50 פּראָצ. טייערער, אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט

נעקראָלאָגען—20 גר. אַ מ/מ (אין דער זייט שפּאַלטען) קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גר.

אַבאָנאַמענטס-פּרייז:

אין לאָדז — 4 זלאָטעס אַ חודש מיט צושטעלען אַ היים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד 7 זל. אַמעריקאַ—1 דאָל.

פעהלערן, וועלכע עגדערן נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אַנאָנס אָדער צוריקצוצאָהלען פאַר דעם אַנאָנס

פאַר'ן אינהאַלט און טאָן פון די אַנאָנסען איז די פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך. די אדמיניסטראַציע איז אָפען פייטאָג און ביינאַכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.